

{oorspronkelijk pag.nr. 1}

## DE VOORDA COLLECTIE

Catalogus van de door Johannes Henricus Voorda  
aan het Hof van Friesland gelegateerde  
handschriften en gedrukte werken  
samengesteld en ingeleid door:  
W.A. Verbeek

GRONINGEN 1983

{3}

### INHOUD

inhoud p. 3  
voorwoord p. 5  
inleiding p. 7  
catalogus p. 11  
appendix p. 41  
alfabetisch register p. 43  
bijlagen p. 45  
geraadpleegde literatuur p. 59

{5}

### VOORWOORD

De Provinciale Bibliotheek van Friesland herbergt handschriften op velerlei terrein. Een moderne catalogus van het totale handschriftenbezit is een reeds lang gekoesterde wens. Het streven is door middel van deelcatalogi deze wens geleidelijk te verwezenlijken. Wij prijzen ons gelukkig dat de belangrijke verzameling juridische handschriften en geannoteerde drukken van de drie Voorda's, die hoogleraar waren aan de voormalige Franeker universiteit, dank zij catalogisering door Mr. W.A. Verbeek toegankelijk is gemaakt voor onderzoekers. Wij menen dat de uitgave mede door de toevoeging van talrijke historische details ook voor minder gespecialiseerden aantrekkelijk is gemaakt. Mr. Verbeek heeft in opdracht van prof. dr. P. Gerbenzon aan deze catalogus gewerkt van 1980 tot augustus 1982. De catalogus gold als doctoraalscriptie voor de juridische faculteit van de universiteit Groningen.

Drs. J.J.M. van Gent, bibliothecaris Drs. M.H.H. Engels, conservator

{7}

### INLEIDING

In deze catalogus wordt de Voorda-collectie beschreven. De collectie maakt deel uit van de bibliotheek van het Hof van Friesland, die sedert 1919 in bruikleen is bij de Provinciale Bibliotheek van Friesland (hierna te noemen PB).

De collectie bestaat uit een aantal handschriften en gedrukte werken met handschriftelijke aantekeningen(\*1) meest van rechtskundige aard, in totaal 78 banden en 5 bundels losse bladen, in deze catalogus verdeeld over 53 nummers (Hs Hof 1 t/m 53). Hieraan is toegevoegd een appendix, bevattende 3 banden, verdeeld over 3 nummers (Hs 1281, 1282, 1283); deze werken behoren toe aan de PB en zijn ook opgenomen in de alfabetische catalogus van de PB; de beschrijving ervan is summier gehouden.

De werken zijn afkomstig van de Friese rechtsgeleerden Jacobus, Bavius en Johannes Henricus Voorda.(\*2) Johannes Henricus Voorda, die zijn vader Jacobus en zijn oudere broer Bavius overleefde en hun beider bibliotheken erfde, heeft op zijn beurt zijn bibliotheek voor een gedeelte gelegateerd aan de bibliotheek van het Hof van Friesland en voor een ander gedeelte aan zijn neef Daniël Harmannus Beucker Andreae.(\*3) De bibliotheek van Beucker Andreae is in 1829 te Leeuwarden geveild en van de door Voorda aan hem gelegateerde werken zijn bij die gelegenheid nog weer enige ten behoeve van de hofbibliotheek aangekocht.(\*4) Een aantal van de in de collectie voorkomende werken is dan ook terug te vinden in de catalogus die van deze veiling is opgemaakt (Veilingcatalogus Beucker Andreae,

afgekort: VBA). Een exemplaar van deze catalogus is aanwezig in de PB onder signatuur 244 AW. Van de direct aan het Hof gelegateerde werken bevindt zich een door D.H. Beucker Andreae (\*5) met de hand geschreven lijst (Lijst gelegateerde werken, afgekort: LGW) in de PB onder signatuur Hs 1536.

### ***werkwijze***

De rangschikking van de werken is gebaseerd op de plaats die zij innemen in de boekenkast. Voor wie niet in de collectie als geheel is geïnteresseerd maar het om een bepaald werk te doen is, is het alfabetische register op de catalogus en de appendix een ingang. (\*6)

In grote letters worden auteur, titel en formaat van het werk vermeld. Tevens wordt aangegeven van wiens hand het schrift is, of in geval van een gedrukt werk, van wie eventuele handschriftelijke aantekeningen zijn.

In kleine letters worden de in het werk voorkomende oude signaturen vermeld en wordt een nadere beschrijving van de band en het werk zelf gegeven. De schutbladen worden tot de band gerekend. Indien het een {8} handschrift betreft, wordt bij de nadere beschrijving van het werk zelf de katernopbouw aangegeven. Hiervoor wordt een beknopte formule gebruikt. II + 10 IV + IV (+1) + 10 IV bijvoorbeeld betekent dat het werk bestaat uit 1 katern van 2 dubbelbladen + 10 katernen van 4 dubbelbladen + 1 katern van 4 dubbelbladen waaraan 1 blad is toegevoegd + 10 katernen van 4 dubbelbladen. Indien de katernen van signaturen zijn voorzien wordt een iets andere formule gebruikt, a-hh 10 8 bijvoorbeeld betekent dat de katernen a-hh afwisselend 10 en 8 bladen tellen (n.b. tenzij anders vermeld, worden de j, de v en de w bij de katernering niet meegeteld).

### ***bijlagen***

In een zestal bijlagen wordt nog enige aanvullende informatie verstrekt.

In bijlage 1 staat een overzicht van de signaturen waaronder de hier beschreven werken voorkomen op de LGW of in de VBA.

In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van de werken die wel op de LGW voorkomen, maar zich niet in de Voorda-collectie bevinden. Voor zover bekend wordt vermeld waar zij zich wel bevinden. Bijlage 3 bevat een overzicht van de mij bekende studentenexemplaren van het Jus Hodiernum, een collegedictaat van Jacobus Voorda, beschreven onder Hs Hof. 33 en waarschijnlijk een van de meest waardevolle werken in deze collectie.

Bijlage 4 bevat proeven van de handen die Jacobus, Bavius en Johannes Henricus Voorda schreven. Om een indruk te geven van de positie die de Voorda's in hun tijd als rechtsgeleerden innamen, is in bijlage 5 een beknopte biografie van hen opgenomen. De gegevens hiervoor zijn ontleend aan: NNBW, III, 1336-1340 (Van Kuyck); Boeles, II, p. 421-423, 528-532, 649-653; De Wal, p. 378-412. Door het huwelijk van Jacobus Voorda met Petronella Beucker waren de Voorda's gelieerd met een andere vooraanstaande Friese juristenfamilie, de familie Beucker. Dit verklaart hoe een aantal werken met aantekeningen van Johannes Beucker bij de Voorda's is terechtgekomen. (\*7) Het beknopte genealogische overzicht in bijlage 6 laat deze verwantschap zien en tevens die met de Beucker Andreae's.

### ***woord van dank***

Aan het slot van deze inleiding wil ik van de gelegenheid gebruik maken om het personeel van de Provinciale Bibliotheek van Friesland, en met name drs. M.H.H. Engels, te bedanken voor hun vriendelijkheid en behulpzaamheid.

Groningen, augustus 1982

(\*1) In Hs Hof 41 en 44 staan geen handschriftelijke aantekeningen. {9}

(\*2) Een viertal werken (Hs Hof 19, 20, 21, 43) is kennelijk via Gerardus Jacobus Voorda (1735-1805), de jongste zoon van Jacobus, in de collectie terechtgekomen. Het zijn alle inventarissen van archiefstukken. G.J. Voorda was van 1803-1805 stadsarchivaris van Leeuwarden. Zie hierover: W.W. van Driel, Nederlands Archiefblad, 85e jaargang, afl. 4, dec. 1981. Zie over G.J. Voorda ook: NNBW, IV, 1409 (Visscher). Deze inventarissen worden noch op de LGW noch elders waar het legaat Voorda ter sprake komt, vermeld.

(\*3) Zie Hs Hof 38 velletje A en het genealogische overzicht in bijlage 6.

(\*4) Zie Boeles, II, p. 652.

- (\*5) Dit handschrift is van de hand van D.H. Beucker Andreae. Weliswaar wordt hij nergens in het handschrift met zoveel woorden als auteur vermeld, maar wanneer men de opmerkingen die bij sommige werken in de marge zijn geplaatst, vergelijkt met De Wal, p. 383-395, 407-412, kan men tot geen andere conclusie komen. Het schrift van Hs Hof 38 velletje B lijkt van dezelfde hand te zijn.
- (\*6) Hierin zijn opgenomen alle namen die in de catalogus voorkomen, met uitzondering van die welke genoemd worden in de titelbeschrijving van een geciteerd werk (vgl. voor de geciteerde werken en hun afkortingen de lijst van geraadpleegde literatuur). Tevens zijn van de anonieme werken de titels opgenomen.
- (\*7) Zie Hs Hof 39 aant. J.H. Voorda.

{11}

## CATALOGUS

### *Hs Hof 1*

HEMSTERHUIS, Tiberius. *Historia Belgii Foederati inde ab aetate Caroli V Imperatoris Romano-Germanici potissimum deducta, continensque res, domi militiaeque gestas, usque ad annum Christi 1625, calamo primum ex ore viri celeberrimi excepta, mox ex duobus aliis codicibus manuscriptis fide dignis emendata et aucta, in tomos quatuor distributa.* 4 delen. 4°. Hand: Bavius Voorda.

Oude signaturen: 22, no. 35 dgh., no. 17.

Halfleren banden (bruin). 16,5 x 21,8 cm. Op de ruggen, in goud-opdruk, respectievelijk *I, II, III* en *IV*.

Voor en achter: 2 schutbladen. Het tweede schutblad van deel I is gebruikt als titelblad.

*I*: Periode vanaf het keizerschap van Karel V tot 1572. II + 10 + IV + IV(+1) + 10 IV. VII-335 p.

*II*: Periode tot 1587. IV(+1) + 21 IV + IV(-2+1). (D-336/701 p.

*III*: Periode tot 1609. IV(+2) + 18 IV + 3 III(+2). 702/1053 p.

*IV*: Periode tot 1625. IV(+2) + 3 IV + V + IV + III(+2) + 2 IV + I(+1). 1054/1209 p.

Fouten in de paginering: 316, 317, 418, 752 dubbel geteld, 419, 809 overgeslagen.

### *Hs Hof 2*

BEUCKER, Johannes. *Decisiones Frisicae, sive rerum a suprema Frisionum Curia judicatarum liber singularis, ad ordinem Digestorum compositus. Descripsit ex autographo, et, quantum ad nomina reorum, nee non diem, mensem, et annum, quibus quaeque decisio prodita fuit, cum ipso autographo accurate contulit ejus ex filia nepos B. Voorda.* 4°. Hand: Bavius Voorda.

Oude signaturen: 7, 1221, no. 15 dgh., no. 12a.

Halfleren band (bruin). 16,7 x 22 cm.

Voor en achter: 2 schutbladen. Het tweede schutblad is gebruikt als titelpagina.

291 decisiones en een index. 26 IV + II. 364-(51) p.

Vgl. Hs Hof 3 en: Johannes Beucker, *Rerum in suprema Frisionum Curia judicatarum fasciculus, contulit ad autographum, emendavit, notisque necessariis & praefatione Belgica instruxit eius ex filia nepos Bavius Voorda.* Leeuwarden 1782.

{12}

Het gedrukte werk heeft een verdeling in capita, laatste caput: 290. Het manuscript van Bavius Voorda heeft een verdeling in decisiones, laatste decisio: 291. Het manuscript van Jacobus Voorda heeft een verdeling in capita, laatste caput: 294.

De volgorde der decisiones (of capita) is in alle drie werken verschillend. De tekst van het gedrukte werk komt het meest overeen met de versie van Jacobus Voorda (vgl. ook het voorwoord van Bavius Voorda bij het gedrukte werk).

Voorin los velletje met de aantekening: *Dr. Beucker aangesteld tot Procureur-Generaal den 21. february 1679. Nadere Resolutie rakende deszelfs Commissie den 12. april 1679. De voorslag van zijne vorstelijke Doorlugtigheid nopens de admissie van de Heere Beucker, aangenomen den 5. juny 1679.* Bij p. 268 los velletje, waarop, in het Nederlands, een erfrechtswestie wordt behandeld.

### *Hs Hof 3*

BEUCKER, Johannes. *Decisiones Frisicae.* 4°. Hand: Jacobus Voorda.

Oude signaturen: 8, 122 (0).

Halfleren band (bruin). 16,2 x 20,9 cm. Op de rug: *Beucker/ Decisiones Frisicae.* Papieren bekleding van voor- en achterplat enigszins beschadigd. Voor en achter: 2 schutbladen.

294 Capita en een index. 27 IV. 376-42 p.

Fout in de paginering: p. 21 index dubbel geteld.

Vgl. Hs Hof 2.

### **Hs Hof 4**

NAUTA, Gaius à. Commentaria in quatuor libros Statutorum Frisiae. 4°. Hand: onbekend.

Oude signaturen: (1) 251, 27.

Leren band (bruin). 16 x 21,2 cm. Versieringen op voor- en achterplat. Op de rug: *G. a Nauta / in Statuta Frisiae*. Voor: 6 schutbladen, waarvan het laatste is gebruikt als titelpagina. Achter: 6 schutbladen.

110 II + III. (16)-833-(33) p. Tussen p. 501 en 502 3 p. blanco.

### **Hs Hof 5**

(VOORDA, Jacobus). Sigonius, De antiquo Jure Civium {13} Romanorum contractus. Carolus Sigonius, De antiquo jure Italiae contractus. Praelectiones ad Institutiones Imperiales. 4°. Hand: Jacobus Voorda.

Oude signaturen: (1)271, no. 11 dgh., no. 5, no. 12 dgh., no. 6.

Halfleren band (bruin). 16,2 x 21,6 cm. In het achterplat zit een gat, gevolg van de brand in het Paleis van Justitie op donderdag 6 februari 1919, waarbij de boeken van de Hofbibliotheek, die zich op de zolder bevond, naar beneden zijn gegooid en sommige op de punten van het toenmalige hek zijn terecht gekomen (Leeuwarder Courant 7-2-1919)..

Uittreksels uit De antiquo jure civium Romanorum en De antiquo jure Italiae van Carolus Sigonius. 1-9<sup>s</sup>. (144) p.

Vgl. Thesaurus antiquitatum Romanorum ... congestus a Joanne Georgio Graevio. Utrecht, Leiden, 1694-99. Deel I, col. 39-190, en deel II, col. 1379-1528. De antiquo jure civium Romanorum is geheel behandeld. De antiquo jure Italiae eindigt met het opschrift: *cap. 21: De jure Italico*. Dat is kort voor het einde van boek I (Thesaurus, deel II, col. 1436); het werk bestaat uit drie boeken.

Praelectiones ad Institutiones Impériales. 2 IV. (31) p. Behandeld zijn het prooemium en lib. I tit. I t/m 4. Vgl. Hs Hof 26.

Vgl. ook Hs Hof 11, dat sterk afwijkt van het onderhavige handschrift. Hs Hof 11 is een door Voorda van een van zijn leermeesters opgenomen dictaat, het onderhavige handschrift is zijn eigen werk.

### **Hs Hof 6**

(VOORDA, Jacobus). Rodenburg, de jure, quod oritur e statutorum diversitate. (Tractatus de statutis). 8°. Hand: Jacobus Voorda.

Oude signaturen: 9, no. 9.

Halfleren band (bruin). 16,2 x 21,5 cm. Voor en achter: 2 schutbladen.

Parafrazerende excerpten uit Rodenburg. V + III. (30) p.

Vgl. Christianus Rodenburg, Tractatus de jure conjugum ... cum tractatione praeliminari de jure, quod oritur ex statutorum vel consuetudinum discrepantium conflictu. Utrecht 1653. Behandeld wordt lib. I tit. I t/m tit. 3 cap. 4.

Tractatus de statutis. V(+I-2) + IV(+1) + V + III. (64) p. Begin van de inleiding ontbreekt. Op p. (2) begint cap. 1. Vgl. Hs 1282, dat een afschrift is van deze tekst, maar zonder de inleiding. {14}

### **Hs Hof 7**

(VOORDA, Jacobus). Praelectiones ad titulum Digestorum de Regulis Juris. 4°. Hand: Jacobus Voorda.

Oude signaturen: 1272, no. 5 dgh., no. 11.

Halfleren band (bruin). 16,2 x 22,6 cm. Voor en achter: 2 schutbladen.

20 IV. (307) p. (tot aan p. 64 is telkens de laatste p. van elk katern gepagineerd).

De onderhavige digestentitel, die 211 leges bevat, is behandeld t/m lex 129 pr.

### **Hs Hof 8**

(VOORDA, Jacobus). Controversiae ex Institutionibus Imperialibus. 4°. Hand: Jacobus Voorda.

Oude signaturen: 1274, no. 8 dgh., no. 12, no. 4 dgh., no. 9.

Halfleren band (bruin). 16,3 x 22,1 cm. Boek ligt uit de band. Rug en voorplat zijn beschadigd. Voor en achter: 2 schutbladen.

19 Quaestiones, waarvan de eerste 6 genummerd I t/m 6. Tussen p. (30) en (39) twintigste quaestio ingevoegd, waardoor quaestio 4 wordt onderbroken. Deze quaestiones gaan over natuurrecht, huwelijksrecht en erfrecht. Vervolgens 27 quaestiones, waarvan de eerste 7 genummerd I t/m 7. Deze gaan over rechtsvinding, burgerlijk recht, procesrecht en erfrecht. IV + IV(+4) + 2 IV + IV (+1) + III + II(+2) + IV + II + 13 IV. (342) p. De p. 16, 17, 32, 48 zijn gepagineerd.

In het werk liggen 6 losse velletjes met aantekeningen van Jacobus Voorda en I met aantekeningen van Bavius Voorda.

### ***Hs Hof 9***

(VOORDA, Jacobus). *Ad Vitriarii ius naturae et gentium*. 4°. Hand: Jacobus Voorda.

Oude signaturen: *no. 13*.

Halfperken band (bruin). 16,2 x 22 cm. Bekleding achterspiegel is los geraakt.

Voor en achter: 2 schutbladen. {15}

12 IV. 185 p.

Fouten in de paginering: 17 dubbel geteld, 149 overgeslagen. Vgl. Philippus Reinhardus Vitriarius, *Institutiones juris naturae et gentium ... ad methodum Hugonis Grotii conscriptae et auctae a Johanne Jacobo Vitriario*. Leiden 1734 (of wellicht een vroegere druk, zie Dekkers, p. 63). Behandeld zijn de eerste 3 capita van boek 1. Boek 1 bevat 5 capita; het gehele werk bestaat uit 5 boeken.

### ***Hs Hof 10***

NOODT, Gerardus. *Dictata celeberrimi Gerardi Noodt ex ore eius excepta in totas pandectas*. 4°. 4

Delen. Hand Johannes Conradus Rücker (\*1).

Oude signaturen: *24, no. 21*.

Leren banden (bruin). 16,5 x 22,3 cm. Deel I ligt uit de band.

Rug deel 4 beschadigd.

Deel 1-3, voor en achter: 4 schutbladen. Het derde schutblad van deel I is gebruikt als titelpagina. Deel 4, voor en achter: 3 schutbladen.

Deel 1: a-hh<sup>10 8</sup> (w meegeteld). (576) p.

Deel 2: ii 1° kk-ooo<sup>10 8</sup> ppp 10 (v en w meegeteld). (580) p.

Deel 3: qq-yyyy<sup>8 10</sup> (w meegeteld). (576) p.

Deel 4: zzzz-gggggg<sup>8 10</sup> (w meegeteld). (576) p.

In alle 4 delen groot aantal p. blanco.

(\*1) Johannes Conradus Rücker (16837-1778) was hoogleraar te Leiden: zie NNBW, II, 1240 (Van Kuyck). J.H. Voorda heeft college van hem gehad: zie De Wal, p. 388. Zie ook Hs Hof 38.

### ***Hs Hof 11***

(VOORDA, Jacobus). (*Explicatio Institutionum Imperia-lium*). 4°. Hand: Jacobus Voorda.

Oude signaturen: 56.

Halfperken band. 16,3 x 22,3 cm. Voor- en achterplat zijn enigszins beschadigd.

Voor: 3 schutbladen. Achter: 1 schutblad. Op de verso-zijde van het derde schutblad een aantekening van J.H. Voorda: *Haec Institutionum Imperialium explicatio conscripta est manu Parentis mei Jacobi Voorda anno ut ipse in fine subiecit, 1714. Quo tempore admodum iuvenis erat et sine dubio novus adhuc Justinianus. Nee potest esse dubium, quin hanc expositionem ex ore Praeceptoris {16} sui, sive J.O. Westenbergii, sive Zach. Huberi exceperit, nam utroque hoc Praeceptore fuit usus. Uter autem horum virorum hanc expositionem ei prolegerit, mihi nondum apparuit.*

I(+1) + 35 II + 3 I + 9 II + 2 I + 3 II. 398 p.

Binnenste helften van de p. zijn beschreven. Op de buitenste helften hier en daar aantekeningen. Boven de even p. titelopschriften, boven de oneven boek- en titelnummers. Vgl. Hs Hof 5.

### ***Hs Hof 12***

(WESTENBERG, Johannes Ortwijn). (*Praelectio de jure belli et pacis*). 4°. Hand: Jacobus Voorda.

Oude signaturen: 57, 1294.

Halfperken band. 16 x 21 cm.

Voor en achter: 2 schutbladen. Op de verso-zijde van het tweede schutblad een aantekening van J.H. Voorda: *Haec quoque Praelectio a parente meo iuvene adhuc et juris in Academia Franequerana studioso fuit excepta ex ore praeceptoris sui (ut suspicor ex iniecta chartula) Westenbergii.*

34 II. XVI-255 p.

Fouten in de paginering: 197 en 198 omgewisseld, 198 dubbel geteld. Boven de even p. boeknummers, boven de oneven caputnummers. Vgl. Hugo de Groot, *De iure Belli ac Pacis*. Parijs 1625 (of een latere druk, zie Dekkers, p. 70). Alle 3 boeken worden behandeld. Geen "iniecta chartula" gevonden.

### ***Hs Hof 13***

SANDE, Johannes à. *Decisiones Frisicae, sive rerum in suprema Frisionum Curia judicatarum libri V.*

*Editiae tertie (\*1), ab ipso authore multis in locis locupletati, aucti et correcti. Leovardiae 1656.*

4°. Doorschoten en van handschriftelijke aantekeningen voorzien door Johannes Beucker.

Oude signaturen: (3)20.

Leren band (bruin). 14,8 x 19,9 cm.

Voor en achter: 2 schutbladen. Op de recto-zijde van het tweede schutblad deze aantekening van een onbekende hand:

*Annotationes sunt domini Joannis Beuckeri, advocati - (ex bibliotheca amitae). {17}*

(16)-418-(30) p.

M.u.v. voorwerk geheel doorschoten. Bij p. 406 los velletje.

(\*1) *Editiae tertiae* moet waarschijnlijk zijn: *Editio tertia*. Er zijn diverse drukken van dit werk verschenen, de tiende te Amsterdam in 1698 (NNBW, IV, 1200 (Visscher); Dekkers, p. 151). De eerste druk is van 1635 (NNBW, t.a.p.). Dekkers (t.a.p.) noemt nog wel Groningen 1615, maar dat berust hoogstwaarschijnlijk op een vergissing. Zelf heb ik de volgende drukken in handen gehad:

- Leeuwarden 1635. Eerste druk. Gedrukt door Johannes Janssonius, met privilege.
- Leeuwarden 1639. Dezelfde titelpagina als in de vorige druk, behoudens de volgende wijzigingen: het portret (wrschl. van Sande) bovenaan de bladzij is vervangen door de woorden: *Decisiones Frisicae sive*; onder *ejusdem Curiae Senatore* is gedrukt: *Editio secunda*; het *cum privilegio* direct onder het plaatje is vervangen door de woorden: *Ab ipso Authore multis in locis locupletati aucti et correcti*; aan het jaartal, *M.DC.XXXV* is toegevoegd: *III*; onder het jaartal is gedrukt: *Cum privilegio*. De tekst is opnieuw gezet.
- Leeuwarden 1647. Zelfde titelpagina als in de vorige druk, behoudens de volgende wijzigingen: *Editio secunda* vervangen door: *Editiae tertiae*; de vermelding *Impensis Joannis Janssonii Frisij Bibliopolae* is opnieuw (dichter op elkaar) gezet; in het jaartal is *VIII* vervangen door: *XVII*. Het zetsel van de tekst verschilt van beide vorige drukken.
- Leeuwarden 1656. Gedrukt door Gysbert Sybes. Zelfde titelpagina als in de vorige druk behoudens de volgende wijzigingen: in plaats van *Impensis Joannis Janssonii Frisij* staat er: *Typis Gysberti Sibonis*; in het jaartal is *XXXXVII* vervangen door: *LVI*. Het *Cum privilegio* is weggekrast. Nagelaten is om *Editiae tertiae* te vervangen door: *Editio quarta*. Het zetsel van de tekst verschilt van dat van de vorige drie drukken.
- Leeuwarden 1664. Gedrukt door Dominicus Lens. Zelfde titelpagina als in de vorige druk, behoudens de volgende wijzigingen: *tertia* vervangen door: *quarta*; *Gysberti Sibonis* vervangen door: *Dominici Lens*; in het jaartal *LVI* vervangen door: *LXIV*. Het zetsel komt sterk overeen met dat van de vorige druk, maar is toch niet geheel identiek.

Ik ben niet nagegaan in hoeverre de verschillende drukken qua tekst van elkaar afwijken. Ook heb ik de drukken niet vergeleken met de autograaf van dit werk, dat zich in de Prov. Bibl. van Friesland bevindt onder signatuur 1038 Hs.

## Hs Hof 14

WESTENBERG, Johannes Ortwijn. *Principia juris secundum ordinem Digestorum seu Pandectarum ... Editio quarta auctior et emendatior*. Lugd. Bat. 1764. 4°. 4 Delen. Doorschoten en van handschriftelijke aantekeningen voorzien {18} door Johannes Henricus Voorda.

Oude signaturen: geen.

Papieren omslagen. 16,7 x 21,3 cm. De voorplaten van deel 1 en 2 zijn los geraakt.

Voor en achter: 4 schutbladen.

Deel 1: Lib. 1-5. (12)-258 p.

Deel 2: Lib. 6-12. 259/586 p.

Deel 3: Lib. 13-40. 587/936 p.

Deel 4: Lib. 41-50. 937/1224-(11) p.

Weinig aantekeningen op de doorgeschoten bladen.

Deel 1, voorin en bij p. 15 los vel met aantekeningen.

Vgl. Dekkers, p. 190.

## Hs Hof 15

(BRETON, Antoine) (\*1). *De philosophiae et jurisprudentiae conjunctione. Oratio habita Aureliae die 20 mense novembri anno 1765*. Folio. Hand: onbekend.

Oude signaturen: geen.

Papieren omslag. 18,3 x 26,7 cm.

VI. 24 p.

(\*1) Leefde van 1712-1781. Was professor te Orleans. Vgl. Index bio- bibliographicus notorum hominum, pars C, sectio generalis, vol. 23, p. 13317. In Hs 1536 wordt hij als auteur van dit werk genoemd (LGW 23). Zie ook De Wal, p. 394.

## Hs Hof 16

(BRETON, Antoine) (\*1). *De ardentissimo quod apud Gallos viguit jurisprudentiae studio, turn quibus de causis tantum deferbuit. Oratio habita Aureliae die 23a novembris anno 1768*. Folio. Hand: onbekend.

Oude signaturen: no. 28.

Papieren omslag. 18,3 x 26,7 cm. Was oorspronkelijk de bovenhelft van een planodruk. Hierop gedrukt gekroond leliewapen met daaronder oog; ernaast hoornen des overvloeds waar geld uitstroomt.

Daaronder: *D.O.M. / UTILE DULCI / IN / LINGUAE GRAECAE / STUDIO MISCERI.* {19}

VII. 27 p.

In het begin wordt verwezen naar eigen eerdere oraties:

1746 - (jurisprudentiam) cum multijuga eruditione de uberrimo functu conjunctam;

1751, 24 nov. - (jurisprudentiam) firmissimo principiorum nixu constrictam;

1760, 29 nov. - (jurisprudentiam) causarum patronis necessariam;

1765, 20 nov. - (jurisprudentiam) ex limpidissimis verae philosophiae fontibus haustam.

(\*1) Zie de noot bij Hs Hof 15.

### ***Hs Hof 17***

VOORDA, Johannes Henricus. *Dissertatio juridica inauguralis de transmittenda hereditate.* 2 Versies. 4°. Hand: Johannes Henricus Voorda.

Oude signaturen: 1286.

De bladen zijn niet ingebonden, maar worden bijeen gehouden door een losse papieren omslag, waarop een titelopgave. 16,2 x 20,7 cm.

Kladversie: afwisselend enkel- en dubbelbladen. (72) p. T/m p. 49 met onderbrekingen gepagineerd. Laatste 3 p. blanco.

Veel doorhalingen en aantekeningen in de marge.

Bij p. (6), (14), (30), 45, (48) velletjes ingespeld of los bijgevoegd.

Nette versie: afwisselend enkel- en dubbelbladen. 94-(2) p.

Laatste 2 p. theses. Tussen tekst en theses 2 p. blanco.

Op p. 1, in de marge: *Imprimatur. Jacobus Voorda.*

Bij p. 45 half velletje. Bij p. 58 opgevouwen bundeltje papier, gepagineerd 59-68.

Vgl. Johannes Henricus Voorda, *Dissertatio juridica inauguralis de transmittenda hereditate paterna ex jure Digestorum.*

Utrecht 1756. Het gedrukte werk stemt, op een klein verschil in de titel na, overeen met de nette handschriftversie.

### ***Hs Hof 18***

(VOORDA, Bavius). (*Praelectiones ad Jacobi Gothofredi Historiam juris Romani*). 4°. Hand: Bavius Voorda.

Oude signaturen: geen.

Bladen zijn niet ingebonden, worden met een touwtje bijeengehouden. {20}

V + 30 IV. (491) p.

Alleen de recto-zijden zijn beschreven; op de verso-zijden wel hier en daar aantekeningen.

Op p. (1) deze aantekening van J.H. Voorda: *Hos praelectiones frater meus composuisse videtur et ordinasse ad Jacobi Gothofredi Historiam juris Romani, quae in eiusdem viri manuali habetur.*

Vgl. Jacobus Gothofredus, *Opera juridica minora*. Leiden 1733. c. 1245-1256.

### ***Hs Hof 19***

INVENTARIS VAN BOEKEN EN PAPIEREN, welke gevonden worden in de groote kast, staande op het voorzaal van het Landschaps-huys. 4°. Hand: Gerardus Jacobus Voorda.

Oude signaturen: geen.

Papieren omslag. 16,2 x 20,8 cm.

Voor: 3 schutbladen. Achter: geen.

Staaten, propositien, petitien, consenten en andere acten en oude stukken, leggende in de eerste kast, genummerd 1-150.

Inventaris van de boeken welke gevonden worden in de groote kast staande op 't voorzaal van 't Landschaps-huis, genummerd 23-51. 3 IV + IV(-1: tegen achterspiegel geplakt). (2)-54 p.

Dit is een afschrift van een inventarislijst van Nicolaas Tholen, d.d. 31 juli 1754: Inventaris van de boeken welke gevonden worden in de groote kast, staande op het voorzaal van het Landschaps-huys. Sted. bibl. Leeuw. Oud administratief archief M 1147. Zie over G-J. Voorda Inleiding, noot 3.

### ***Hs Hof 20***

NAAMLIJST DER GRIETSLUIDEN zedert den jaare 1600 tot 1754 inclus. Als meede van de substituuat grietssluiden zedert den jaare 1634 tot 1742 inclus. En ook de commissie voor de grietssluiden in de provincie van Vrieslandt. 8°. Hand: Gerardus Jacobus Voorda.

Oude signaturen: geen.

Papieren omslag. 14,1 x 21,5 cm.

Commissie voor de grietssluiden, was getekend: *L. Beyma*, geen datum. Chronologische lijst van grietssluiden, met vermelding van grietenij en datum van benoeming, 1600-1754. Chronologische lijst van substituut grietssluiden, met vermelding van grietenij en datum {21} van benoeming, 1634-1742. IV + 4 III. (64) p.

Voor, achter en tussen de verschillende onderdelen van het werk enige p. blanco.

De lijsten zijn niet compleet. Vgl. H. Baerdt van Sminia, Nieuwe Naamlijst van grietmannen. Leeuwarden 1837. Zie ook: Inleiding, noot 3.

### ***Hs Hof 21***

NOTITIE VAN PAPIEREN bevonden in de archivekast op den Raadhuse binnen de stad Leeuwarden. 4°. Hand: Gerardus Jacobus Voorda.

Oude signaturen: 18.

Papieren omslag. 16,2 x 21,2 cm.

10 II. (2)-71 p.

Verscheidene van de beschreven papieren teruggevonden in: G.J. Voorda, Register van de archiven, stukken en documenten liggende in de stads archive-kas te Leeuwarden. Leeuwarden 1803. Zie ook inleiding, noot 3.

### ***Hs Hof 22***

(VOORDA, Johannes Henricus). (*Oratio cujus argumentum est veteres Jurisconsultos Romanos etiam in afflictissimo Reipublicae statu et contra perditorum hominum, quamvis principum, iniurias voluntate constanti ac per-petua institutum viri boni intrepidus tenuisse. Habita Trajecti ad Rhenum die 31 Maii anno 1786*). 4°. Hand: Johannes Henricus Voorda.

Oude signaturen: *no. 16b*.

Papieren omslag. 16,5 x 21 cm. Omslag en katernen zijn op ongebruikelijke wijze aan elkaar genaaid. Het naaisel is los geraakt. Voorop in blauwe inkt: *Voorda ms*.

9 I. (36) p.

Voor 2, achter 3 p. blanco. Tussen aanhef en tekst 2 p. blanco.

Voorin los dubbelblad van kleiner formaat. Eerste 2 p. beschreven; zelfde hand maar slordiger. Lijkt een eerste opzet te zijn van deze oratie. Voorda gaat hier dieper in op een thema dat hij al in een eerdere {22} oratie had aangesneden (zie Hs Hof 23). De oratie is uitgesproken bij gelegenheid van de promotie van o.a. Egbert Westenberg (zie p. (6) van de oratie). De datum waarop de oratie is gehouden is ontleend aan De Wal, p. 393. Zie ook VBA 1284.

### ***Hs Hof 23***

(VOORDA, Johannes Henricus). (*Oratio in qua demonstratur sedulum iuris Romani cultorem etiam viri boni moribus imbui. Habita Trajecti ad Rhenum die 28 Octobris anno 1784*). 4°. 2 versies. Hand: Johannes Henricus Voorda.

Oude signaturen: geen.

Papieren omslag. 16,5 x 21 cm. Versie 1 was oorspronkelijk op gebruikelijke wijze in het omslag genaaid, maar de meeste katernen zijn los geraakt. Versie 2 ligt los in het omslag.

Voor en achter: ½ schutblad.

Versie 1: 9 I. (2)-32 p. Versie 2: 12 I. 47 p.

Voorin ligt een los stukje papier, aan beide zijden beschreven, dat een eerste opzet van deze oratie lijkt te zijn. Versie 2 is waarschijnlijk de definitieve versie: iets netter schrift, minder doorhalingen, verzorgdere formulering. Versie 1 is bovendien niet compleet; breekt af bij *tum in speciminibus* (vgl. versie 2, p. 32). De twee versies wijken, afgezien van kleine verschillen in de formulering, op de volgende plaatsen van elkaar af: versie 1, p. 13 (*Rarius quoque ... usu venire videtur*) en versie 2, p. 15 *facile enim quis...quidem vitiis abstinebit.*; versie 1, p. 20 (*Porro quis talem... - p. 22 ... non miror.*) ontbreekt in versie 2; versie 1, p. 24 (*Vixit temporibus ... - p. 31 ... antepone non dubitavit.*) en versie 2, p. 29 *Causa iam postulat, ... - p. 30 ... reiicere cogor.*

De oratie is gehouden bij gelegenheid van de promotie van Johan van Lidt de Jeude en Fredericus Saxe (vgl. versie 2, p. 34).

De datum waarop de oratie is gehouden is ontleend aan De Wal, p. 393. Zie ook VBA 1284.

### ***Hs Hof 24***

WIELING, Abraham. *Lectionum iuris civilis libri duo, in quibus vulgata quorundam capitum scriptura defenditur*. Amstelaedarai 1736. 4°. Handschriftelijke aantekeningen in de marge van Jacobus

Voorda. {23}

Oude signaturen: 15, no. 27.

Papieren omslag. 13,5 x 21,4 cm. Voor en achter: 1 schutblad.  
(80)-287 p.  
Vgl. Dekkers, p. 192.

### ***Hs Hof 25***

INSTITUTIONUM libri IV ... Francofurti 1624. 12°. Doorschoten en van handschriftelijke aantekeningen voorzien door Johannes Beucker.

Oude signaturen: geen.

Perkamenten band. 16 x 20 cm. Op voor- en achterspiegel staan getalletjes (klad). Bekleding voor- en achterspiegel los geraakt. Schutbladen weggehaald.

(48)-471-(26) p.

Op de verso-zijden van het doorgeschoten blad tussen p. (6) en (7) van het voorwerk staat, in blauwe inkt, een aantekening in het Fries van een moderne hand: *foar en efter: van Cammingha(?)*, p. 63: *van Dalen*. Aan het doorgeschoten blad bij p. 63 is een velletje papier gehecht, waarop enige aantekeningen van Johannes Beucker en daaronder, in een ander, nogal houterig schrift, als geschreven ter beproeving van de pen: *van Dalen*. Achterin het werk ontbreekt een aantal p. Op diverse plaatsen zijn doorgeschoten bladen uitgescheurd. Vgl. Spangenberg, V, 413.

### ***Hs Hof 26***

INSTITUTIONUM libri quattuor, notis perpetuis multo quam hucusque diligentius illustrati, cura & studio Arnoldi Vinnii J.C. Editio novissima, prioribus longe auctior et emendatior, ut ex praefatione patet. Lugd. Bat. 1709. 12°. Doorschoten en van handschriftelijke aantekeningen voorzien door Jacobus Voorda.

Oude signaturen: *no. 20*.

Halfleren band (bruin). 9,7 x 17,7 cm. Voor en achter: 2 schutbladen.

Instituten. Toegevoegd: D.50.16-17; X.5.41; VI.5.12-de R.J. (26)-656 p. {24}

Vgl. Spangenberg, V, 512b. Vgl. ook Feenstra / Waal, p. 33, noot 130.

### ***Hs Hof 27***

(VOORDA, Bavius). (Adversaria) . 8°. Hand: Bavius Voorda.

Oude signaturen: geen.

Halfleren band (bruin). 11,8 x 19 cm. Voor en achter: 2 schutbladen.

11 IV + II + 11 IV. (360) p.

Enige aantekeningen op alfabetische volgorde, grootste deel van het boekje echter blanco.

Voorin het volgende aangetroffen:

- a) Bundeltje papier, met touwtje bijeengehouden, bestaande uit 11 velletjes van verschillend formaat (vele kleine, soms maar 4 x 9 cm), bevattende excerpten uit diverse titels van: Voet, Commentaria ad Pandectas.
- b) Dubbelblad. 10,2 x 16,5 cm. Aantekeningen die waarschijnlijk betrekking hebben op de Ordonnantie op de Stijl van Procederen. Op de laatste bladzijde staat: *bijv. van Leeuwen / Manier van procederen*.
- c) 1 Blad. Uitgevouwen 16,4 x 20,8 cm. *Ad Grotii introd. Lib. 2. cap. 14. §. 2*. Twee kleine stukjes papier. Op het ene: *bl 113 confrontatie / art 13 wordt daarvan gesproken*. Op het andere: doorgehaalde aantekeningen bij *bl 133, 134, 139; art. 42 en bl. 127 en bl 126*.
- d) 1 Blad. Uitgevouwen 16,8 x 21,2 cm. Met aangespeld cedeltje (10,5 x 16,5 cm). In de marge een aantekening van Johannes Henricus Voorda: *Dit behoort tot de lands ordonnantie van Friesland, gelijk ook het hieraan gespeld Ceedeltje*.
- e) Bundeltje van 4 dubbelbladen. Uitgevouwen 16,3 x 21,2 cm. Gepagineerd: 1-16. Bevat: *aanmerkingen op de Verhandeling van de Rechten van den Mensch van P. Paulus* (waarschijnlijk is bedoeld: Pieter Paulus, Republikeinsche catechismus, in welken zin kunnen de mensen gezegd worden gelijk te zijn en welke zijn de regten en pligten die daaruit voortvloeien? Haarlem 1793) .

Met uitzondering van de genoemde aantekening van Johannes Henricus Voorda, zijn alle bovengenoemde aantekeningen van Bavius Voorda.

### ***Hs Hof 28***

(VOORDA, Johannes Henricus). (Adversaria). 8°. Hand: Johannes Henricus Voorda.

Oude signaturen: *no. 25*. {25}

Perkamenten band. 9,8 x 15,6 cm.

9 VIII (eerste en laatste blad op de spiegels geplakt). (284) p.

Dit boekje bevat een grote verscheidenheid aan aantekeningen: citaten, korte verhandelingen over juridische kwesties, aantekeningen bij diverse Digesten- en Institutentitels. De schrijver is aan beide kanten van het boekje begonnen met zijn aantekeningen. Ook de spiegels zijn benut. De meeste bladzijden zijn blanco gebleven.

### ***Hs Hof 29***

WESTENBERG, Johannes Ortwijn. *Principia juris secundum ordinem Digestorum seu Pandectarum in usum auditorium vulgata. Editio secunda auctior.* Lugd. Bat. 1732. 8°. 4 Delen. Doorschoten (in 4°) en van handschriftelijke aantekeningen voorzien door Bavius Voorda.

Oude signaturen: *I7, no. 30 dgh., no. 3.*

Halfleren banden (rood). 16,3 x 23 cm. Op de ruggen respectievelijk: *I, II, III* en *IV*. Met name deel I is beschadigd. Voor en achter: 2 schutbladen. In deel I, op het eerste schutblad, in blauwe inkt, de aantekening: *In Hof Cat. bijgeschr.* Waarschijnlijk is dit een vergissing: zie Hofcatalogus, alfabet, gedeelte, bij p. 270. Het onderhavige werk is daar niet bijgeschreven. Wel zijn bijgeschreven: Hs Hof 35, 37. Ook zijn bij de beschrijving van Hs Hof 35 in de Hofcatalogus t.a.p. de in het onderhavige werk en in Hs Hof 32 voorkomende oude signaturen no. 3 en no. 7 tussen haakjes vermeldt.

*I:* Lib. 1-4. (16)-216 p.

Op de eerste p. van het voorwerk een aantekening van Johannes Henricus Voorda: *Hoc exemplar Principiorum juris secundum ordinem Digestorum clarissimi viri I.O. Westenbergii fuit fratris mei Bavii Voorda, in Academia Lugduno Batava antecessoris, qui eo fuit usus usque ad supremum vitae suae diem: quique anno 1799 moriens hoc exemplar mihi praelegaverat. Eius quoque sunt omnes omnino annotationes et observationes, quae tum in traiectis chartis, tum in marginibus sunt scriptae. Constat autem hoc exemplar quatuor voluminibus. Cuiusque voluminis pagellae primae adscriptus est Numerus 3. Hinc dignosci hoc exemplar potest ab alio simili horum Principiorum exemplari, quo pater meus fuerat usus; quodque itidem quatuor voluminibus constat.*

*II:* Lib. 5-19. 217/516 p.

*III:* Lib. 20-39. 517/922 p.

*IV:* Lib. 40-50. 923/1224 p.

Dekkers, p. 190, vermeldt deze druk niet. {26}

### ***Hs Hof 30***

(VOORDA, Jacobus). (*Ad Institutiones Muideno*). 4°. 2 Delen. Hand: Jacobus Voorda.

Oude signaturen: *3, no. 4.*

Halfleren banden (rood). 16,9 x 22,4 cm. Op de ruggen respectievelijk: (*a*)*d Inst. Lib. 1-3 tit. (13)* en: *ad Inst. Lib. 3 tit. 13. / et Lib. 4.* Voor en achter: 2 schutbladen.

Deel 1: Lib. 1-3 tit. 13 (breekt middenin een woord af: *vo*). III + 4 IV + V + 39 IV. (12)-704 p.

Paginering voortdurend onderbroken en vol fouten. Bij p. (9) voorwerk velletje ingespeld. Tussen p. 77 en 78 2 p. blanco. Bij p. (192), (406), (438), (676) velletjes ingebonden. Voorin los vel met oplossingen van afkortingen van de hand van J.H. Voorda.

Deel 2: Lib. 3 tit. 13 - Lib. 4 (begint middenin een woord: *care*). 8 IV + III(+2) + 10 IV + III(+2) + 18 IV + II. 705/(1320) p. Eerste en laatste p. van elk katern gepagineerd, m.u.v. laatste p., laatste katern.

Bij p. (924) velletje ingebonden.

Vgl. Johannes van Muyden, *Compendiosa Institutionum Justiniani tractatio*. Utrecht 1694. Waarschijnlijk gebruikte Voorda de druk van 1732: er zou namelijk een doorschoten exemplaar van die druk bestaan met handschriftelijke aantekeningen van hem (zie VBA 285 en VW 612). Dekkers, p. 121, vermeldt de druk van 1732 niet.

### ***Hs Hof 31***

(VOORDA, Jacobus). *Ad Westenbergii Principia juris ad Pandectas*. 4°. 3 Delen. Hand: Jacobus Voorda.

Oude signaturen: *no. 5.*

Halfleren banden (rood). 16,8 x 22,2 cm. Op de ruggen respectievelijk: *ad Pandectas/ Lib. 1.-11.,- ad Pandectas/ lib. 12. - Lib. 28. T.5.; ad Pandectas / Lib. 28. T.5. -Lib. 50.* De ruggen van deel 2 en 3 zijn beschadigd. Deel 3 ligt gedeeltelijk uit de band. Voor en achter: 2 schutbladen.

Deel 1: Lib. 1-11. IV(-3+4) + 38 IV. 626 p.

Bij p. 178, 224, 428 velletjes ingebonden of los bijgevoegd.

Deel 2: Lib. 12 - Lib. 28 tit. 5. 30 IV + IV(+1: niet meegeteld bij de paginering). 627/1398 p. Fout in de paginering: op 1123 volgt 1224. Bij p. 630 en 1082 respectievelijk een los blad en een los {27} dubbelblad. Bij p. 670, 685, 858, 914, 934, 992, 998, 1082, 1374, 1388 velletjes ingebonden, ingeplakt of ingespeld.

Deel 3: Lib. 28 tit. 5 - Lib. 50. IV(+2: niet meegeteld bij de paginering) + 47 IV. 1399/2159 p.

Fouten in de paginering: 1588 en 1589 vergeten; 1681 en 1682 dubbel geteld.

Bij p. 1404, 1466, 1474, 1480, 1492, 1504, 1518, 1548, 1570, 1571, 1584, 1594, 1600, 1604, 1664, 1716, 1724, 1726, 1727, 1812, 1874, 2104 velletjes ingebonden, ingeplakt, ingespeld of los bijgevoegd.

### ***Hs Hof 32***

WESTENBERG, Johannes Ortwijn. *Principia juris secundum ordinem Digestorum seu Pandectarum in usum auditorium vulgata. Editio secunda auctior.* Lugd. Bat. 1732. 8°. 4 Delen. Doorschoten (in 4°) en van handschriftelijke aantekeningen voorzien door Jacobus, Bavius en Johannes Henricus Voorda.

Oude signaturen: 7, 6, no. 7.

Halfleren banden (rood). 16,8 x 23,3 cm. Op de ruggen respectievelijk: *I, II, III* en *IV*.

Voor en achter: 2 schutbladen. Voorspiegel en eerste schutblad van I gebruikt voor aantekeningen. Tweede schutblad van I gebruikt als titelpagina.

*I:* Lib. 1 - Lib. 5 tit. 4. M.u.v. voorwerk geheel doorschoten. (12)-256 p.

*II:* Lib. 5 tit. 5 - Lib. 19 tit. 5. Geheel doorschoten. 257/516 p.

*III:* Lib. 20 - Lib. 37 tit. 13. Geheel doorschoten. 517/864 p.

*IV:* Lib. 37 tit. 13 - Lib. 50. Geheel doorschoten. 865/1224-(10) p.

Dekkers, p. 190, vermeldt deze druk niet. Zie ook Hs Hof 29.

### ***Hs Hof 33***

(VOORDA, Jacobus). *Jus hodiernum.* 4°. Hand: Jacobus Voorda.

Oude signaturen: no. 13 dgh., no. 8.

Halfleren band (rood). 16,7 x 22,3 cm. Op de rug, tussen de bovenste twee ribben, een stukje perkament, waarop: *Jus Hodiernum* 8. {28}

Voor en achter: 2 schutbladen (laatste twee niet opengesneden; buitenzijden met potlood genummerd 1025 en 1027). Op het eerste schutblad, in potlood: *Jacobus V. Jus Hodiernum. ms Hof v. Friesland, g. 1698-+1768.*

2 IV + V(-2+2) + IV + IV(+2) + IV + V + 5 IV + IV(+1) + 5 IV + IV(+1) + IV + IV(+1) + 22 IV + IV(+1) + 3 IV + IV(+2) + 3 IV + VI + IV(+1) + 4 IV + II. 1027 p. Alleen de recto-zijden zijn, met potlood, gepagineerd. Laatste 6 p. blanco.

Bij p. 22, 42, 92, 120, 673, 758, 823, 930 velletjes ingebonden, Ingespeld, ingeplakt of los bijgevoegd. Tussen p. 210 en 211 een los dubbelblad, dat daar niet thuishoort. Bij p. 530 los dubbelblad, dat in de plaats komt van de doorgehaalde p. 535. Vanaf p. 833 iets ander schrift, maar wel van dezelfde hand.

Het *Jus hodiernum* is een collegedictaat van Jacobus Voorda bij zijn eigen: *Differentiae juris Romani et Belgici, secundum ordinem Digestorum strictim expositae, et auditorium causa evulgatae.* Utrecht 1745. Leiden 1769. (vgl. Dekkers, p. 183). Behandeld wordt het hedendaagse recht voorzover het afwijkt van het Romeinse. Uniek is dat niet het hedendaagse recht van één bepaalde provincie, maar dat van alle provincies wordt behandeld, zoals professor Dr. P. van Warmelo te Pretoria, Zuid Afrika, die aan een uitgave van deze tekst werkt, zo vriendelijk was mede te delen.

Zie bijlage 3.

### ***Hs Hof 34***

HEINECCIUS, Johannes Gottlieb. *Elementa juris civilis secundum ordinem Pandectarum.*

Amstelodami 1728. 8°. 2 Delen. Doorschoten en van handschriftelijke aantekeningen voorzien door Jacobus Voorda.

Oude signaturen: no. 38 dgh., no. 28.

Halfleren banden (rood). 12,8 x 21,6 cm. Op het voorplat van deel I: *Heineccius.*

Voor en achter: 2 schutbladen.

Deel 1: Lib. 1-19. M.u.v. voorwerk geheel doorschoten. (28)-402 p.

Deel 2: Lib. 20-50. M.u.v. index geheel doorschoten. 403/582-232-120-(4) p.

Fout in de paginering: op 544 volgt 575.

### ***Hs Hof 35***

WESTENBERG, Johannes Ortwijn. *Principia juris secundum ordinem Institutionum Imperatoris Justiniani in usum auditorium vulgata. Accedunt ejusdem Dissertationes IV. De portione legitima, liberis, parentibus, et fratribus, {29} relinquenda.* Amstelaedami 1699. 8°. Doorschoten (in 4°) en van handschriftelijke aantekeningen voorzien door Johannes Beucker en Jacobus Voorda.

Oude signaturen: no. 18.

Halfleren band (rood). 16,5 x 21,8 cm.

Voor en achter: 2 schutbladen. Op de recto-zijde van het eerste schutblad, in blauwe inkt: *in Hof cat. bijgeschr.* Zie Hofcatalogus, alfabet, gedeelte, bij p. 270.

(40)-336 p.  
M.u.v. voorwerk geheel doorschoten. Vgl. Dekkers, p. 190.

### **Hs Hof 36**

DOLEANTIE rakende de provincie Vrieslandt van den jaare 1554; (Annael ofte Land-boek van Vrieslandt). 4°. Hand: onbekend.

Oude signaturen: geen.

Halfieren band (bruin). 17 x 21,7 cm. Op de rug: *Dolea. van Friesland*. Op de voorspiegel, in bruine inkt: *Hof van Friesland*.

Voor: 2 schutbladen, achter: 5. Tweede schutblad gebruikt als titelpagina.

Doleantie van Friesland + Annael ofte Landboek. 14 II + I + 5 II + III. 56-22 f.

Vgl. Charterboek, derde deel, p. 329-362; tweede deel, p. 1-13. De Doleantie is compleet. Tekst echter niet geheel identiek aan de gedrukte tekst. Het Annael breekt kort na het begin af: *Hooggeboren Fürsten ...* Zie tweede deel, p. 13, 2e kolom, r. 14. Aan de titelpagina is een katern van 12 p. gedrukte tekst vastgenaaid, getiteld: Ordonnantie en Articulen van de Magistraet der Steede leeuwarden en Bolsward, voor de schippers, varende van Leeuwarden op Bolsward & vice versa. Tot Leeuwarden, gedrukt bij Johannes de Ruyter, Stadsdrucker, 1694. Op de titelpagina: *A*; de wapens van Leeuwarden en Bolsward. Op p. (3): *4*; belastingstempel; *Bensma*. Heeft waarschijnlijk als productie gediend in een proces.

### **Hs Hof 37**

WESTENBERG, Johannes Ortwijn. Principia juris secundum ordinem Digestorum seu Pandectarum in usum auditorium vulgata. Editio tertia auctior & emendatior. Lugd. Bat, {30} 1745. 8°. 2 Delen.

Handschriftelijke aantekeningen in de marge van Jacobus Voorda.

Oude signaturen: 6.

Halfieren banden (bruin). 14 x 22,5 cm.

Voor en achter: 1 schutblad. Op de recto-zijde van het eerste schutblad: *bij in Hof cat*. Zie Hofcatalogus, alfabet, gedeelte, bij p. 270.

Deel 1: Lib. 1-19. (12)-516 p.

Deel 2: Lib. 20-50. 517/1224-(12) p.

Vgl. Dekkers, p. 190.

### **Hs Hof 38**

CORPUS IURIS CIVILIS ... cum notis integris Dionysii Gothofredi ... quibus et aliae aliorum jurisconsultorum celeberrimorum, quas editioni suae Simon van Leeuwen inseruit, accesserunt ...

Lipsiae 1720. 4°. 4 Delen. Doorschoten en van handschriftelijke aantekeningen voorzien door Johannes Conradus Rücker.

Oude signaturen: *no. 25* leaat Voorda, *no. 22*.

Halfieren banden (rood). 24,5 x 31 cm. Vaste ruggen. Ruggen beschadigd.

Deel 1, 3, 4, voor en achter: 3 schutbladen. Deel 2, voor: 4 schutbladen; achter: 2.

Deel 1: Historia juris + Inst. + Dig. Lib. 1-23. (14)-64-456 p.

M.u.v. voorwerk en een gedeelte middenin geheel doorschoten.

Voorin 2 velletjes ingeplakt, gemerkt *A* en *B*.

A) In de linker bovenhoek: *excerpt*. Voorts deze aantekening in een onbekende hand, maar kennelijk afkomstig van J.H.

*Voorda: Voorts is mijne ernstige wil en begeerte, dat waar en bij wie ook deze manuscripten van mijnen vader Jacobus Voorda, en van mijnen broeder Bavius Voorda of die boeken met hunne aantekeningen ingevolge mijne vorenstaande dispositie komen te verblijven, dezelve manuscripta en manuscripte aantekeningen nimmer in publicq door den drukpersen zullen worden uitgegeven, dewijl geen van hun beiden die manuscripta en aantekeningen met zulk een oogmerk, om ze publicq te maken, immer geschreeven heeft, maar zij beide dezelve of tot hun eigen dienst en gebruik, of tot het onderwijzen van hunne auditores in hunne bijzondere lessen gemaakt en opgesteld of als hunne particuliere gedagten die hun onder het leezen van werken van anderen te binnen kwamen, daarbij voor hun eigen memorie en dienst {31} geannoteerd hebben. Dog geliefd iemand uit deze manuscripta en manuscripte aantekeningen het een of andere te excerpere en daarvan ook door publique druk gebruik te maken, daar heb ik niets tegen.*

*Betreffende alle mijne overige manuscripta en boeken met of zonder manuscripte aantekeningen, welke ik kome natelaten, en die op bovengemelde en straks volgende lijst\* niet opgetekend en opgenoemd worden, die alle en in alle gevallen legateer ik aan mijnen meergemelden neeff Mr. Daniel Harmannus Beucker Andreae in vollen eigendom, &c. B) In de linker bovenhoek: excerpt. Voorts deze aantekening in de hand van D.H. Beucker Andreae (zie inleiding, noot 7): Corpus juris civilis Romani euro Dionysii Gotho-fredi notis, Lipsiae 1720, forma quarta, IV voluminibus – Trajectae sunt ubique chartae, quibus praedictus celeberrimus antecessor Jo. Conr. Rücker, (qui hoc exemplari quamdiu per aetatem licuerat, usus fuit), ubivis interpretes, qui textum explicarint, adduxit. Post mortem autem celeberrimi*

*Rückeri ego exemplar, ut et praecedentes istas celeberrimi Noodtii praelectiones,<sup>2</sup> iisdemque inser tas annotationes, a dicti Rückeri filiabus iisdemque heredibus comparavi, pretiumque solvi; (+), cujus soluti apocham servo, eaque cum utroque hoc opere semper est conjugenda, <sup>3</sup>ut appareat quo titulo, quo tempore, quibus auctoribus utrumque opus hoc acquisiverim.*

\*Zie LGW. <sup>2</sup>Zie Hs Hof 10. <sup>3</sup>Semper conjugenda non est conjuncta!

Deel 2: Dig. Lib. 24-50. 457/1028 p. Geheel doorschoten.

Deel 3: Cod. Lib. 1-9. 406 p. Geheel doorschoten. Weinig aantekeningen.

Deel 4: Cod. Lib. 10-12 + varia. 407/792-(16) p. M.u.v. index geheel doorschoten. Weinig aantekeningen. Bij p. 407 twee bladen los bijgevoegd.

Vgl. Spangenberg, V, 525.

### **Hs Hof 39**

STATUTEN, ORDONNANTIEN ENDE COSTUMEN van Frieslandt, ten bevelen van de Heeren Staten deszelven lands. . . tot Franeker 1602. 4°. Doorschoten en van handschriftelijke aantekeningen voorzien door Johannes Beucker.

Oude signaturen: no. 24a.

halfleren band (rood). 19,5 x 26 cm.

Voor: 3 schutbladen, achter: geen. Aan de verso-zijde van het tweede schutblad is met lak een velletje papier geplakt, waarop de volgende aantekening van J.H. Voorda: *Deeze twee exemplaren van de oude Landsordonnantie van Vriesland zijn geweest de exemplaren van wijlen mijnen moeders vader Johannes van Beucker, zijnde door hem dagelijks gebruikt; want N.B. de nieuwe Landsordonnantie van Vriesland is eerst lang na zijn dood gepromulgeerd; en {32} hij is ook den aucteur van de ook door zijn eigen hand geschreevene aanmerkingen in deeze beide exemplaren. Zijn oudste zoon heeft via zijn overlijden die exemplaaren bekomen, welke vervolgens ook overlijdende deeze exemplaren aan zijn zoon, Eerste Commies bij de admiraliteit te Harlingen, hééft nagelaten; wiens eenigste zoon voor hem overleden zijnde, heeft hij deeze twee exemplaren gedonateerd aan mijnen (zedert overleden) broeder B. Voorda, die dezelve, gelijk ook het origineel ms. van de decisien van het Hoff van Vriesland, door denzelven mijnen grootvader verzameld en beschreeven, benevens het afschrift van die decisien door mijne(nu wijlen) vader en met zijne observatien daarbij eigenhandig beschreeven, aan mij, ingevolge zijne missieven van 14 en van 21 October 1797 en die in deeze exemplaren door mij gelegd zijn, heeft vereerd. Aan de recto-zijde van het derde schutblad met lak geplakt de twee genoemde brieven van Bavius Voorda, geadresseerd: Den Professor J.H. Voorda te Franeker.*

(8)-309-(2) p. M.u.v. voorwerk geheel doorschoten. Hieraan zijn nog toegevoegd (152) p., die op een enkele aantekening van J. Beucker na blanco zijn gebleven.

Geen tweede exemplaar gevonden.

### **Hs Hof 40**

CORPUS IURIS CIVILIS in IV partes distinctum, quarum prima continentur indices omnium juris titulorum, Institutionum libri IIII, Digestorum seu Pandectarum libri L; quae reliquis partibus includantur, quinta docebit pagina; his accesserunt: notae repetitae: quartae quinaeque praelectionis, Dionisio Gothofredo IC. Authore . . . Coloniae Allobrogum, 1626. 4°. 2 Delen. Doorschoten en van handschriftelijke aantekeningen voorzien door Jacobus Voorda.

Oude signaturen: no. 1 / leaat Voorda, no. 4.

Halfleren banden (rood). 18,7 x 26,1 cm. Vaste rug met ribben. Voor en achter: 2 schutbladen. Bovenste gedeelte tweede schutblad deel 1 weggeknipt; op de verso-zijde aantekening J.H. Voorda: *Hoc juris Corporis exemplari, duobus voluminibus contento, pater meus, Jacobus Voorda, in Academia Traiectino Batava antecessor, per omne vitae suae tempus, ex quo operam juri civili docendo dederat, fuit usus. Eius quoque sunt omnes annotationes et observationes, quae tum in chartis traiectis, tum in marginibus apparent; ibidemque ipsius manu sunt conscriptae. Pater anno 1768 moriens hoc exemplar praelegaverat filio suo natu maximo Bavio Voorda, fratri meo, tum in Academia Lugduno Batava antecessori. Hic anno 1799 moriens hoc exemplar mihi praelegavit. Nullas autem fratris annotationes in hoc exemplari huc usque inveni. Offendi tamen hic illic sparsas quasdam annotationes in marginibus, quae vetustior {33} quadam manu scriptae sunt ab aliquo priori huius exemplaris possessore, Ex. Gr. ad L. 57 D. Mandat. (i.e. D.17.1.57) ad L. 37 D. famil. ercisc. (i.e. D.10.2.37) ubi tamen in fine Cuiacius a meo patre est allegatus; et alibi. Sed huius possessoris mihi incogniti annotationes ipso scriptiois genere aperta et statim decernuntur ab annotationibus patris mei. Deel 2, verso-zijde tweede schutblad, aantekening J.H. Voorda: *Vide, et huc transferantur, quae scripsi in fronte voluminis primi.**

Deel 1: Inst.+ Dig. (64)-16 p.-17/2018 c. M.u.v. voorwerk geheel doorschoten. Op de titelpagina, in bruine inkt: JC.

Deel 2: Cod.+ Nov. (16) p.-972 c.-(8) p.-568 c. Geheel doorschoten.

In beide delen zitten tabelstrookjes.

Spangenberg vermeldt geen uitgave van 1626.

### ***Hs Hof 41***

CORPUS IURIS CIVILIS codicibus veteribus manuscriptis et optimis quibusque editionibus collatis recensuit Georgius Christianus Gebauer IC ... et post eius obitum editionem curavit Georgius Augustus Spangenberg ... Göttingae 1776. 4°. Geen handschriftelijke aantekeningen.

Oude signaturen: geen.

Leren band (bruin). 23 x 30,3 cm. Vaste rug. Rug beschadigd. Enkele bladen zijn los geraakt.

Inst. en Dig. (18)-78-(20)-1144-(2) p.

Er behoren twee delen te zijn. Het tweede deel ontbreekt echter.

Vgl. Spangenberg, V, 572. Vgl. ook VBA 120.

### ***Hs Hof 42***

CORPUS IURIS CIVILIS in quatuor partes distinctum Dionysio Gothofredo IC. auctore, cui appendicis & auctarii loco, aliquot, quae prioribus hujus formae editionibus defuerunt, adjecta sunt, inprimis Francisci Modii IC. Brugensis ad omnes libros Pandectarum & XII Codicis libros notae ... Francofurti ad Moenum 1663. 4°. 2 Delen. Handschriftelijke aantekeningen in de marge van Johannes Beucker, Jacobus Voorda en Johannes Henricus Voorda. {34}

Oude signaturen: *no. 2 legaat Voorda.*

halfleren banden (bruin). 20,3 x 27,5 cm. Vaste ruggen. Ruggen beschadigd.

Deel 1: Inst.+ Dig. (86)-18 p.-19/130-1872 c. Meeste aantekeningen zijn van J. Voorda. Enkele van J.H. Voorda (bijv. bij D.5.3; D.11.3; D.19.5). Enkele van J. Beucker (bijv. bij Inst.1.1; D.1.9).

Deel 2: Cod.+ Nov.+ varia. (16) p.-1024 c.-(8) p.-456 c.-(13) p.-78 c.-(2) p.-282 c. Meeste aantekeningen van J. Voorda. Enkele van J.H. Voorda (bijv. bij C.7.4). Enkele van J. Beucker (bijv. bij C.2.28).

Vgl. Spangenberg, V, 467.

### ***Hs Hof 43***

TESTAMENT VAN AUKJE PYTTERS en stukken rakende de stad Leeuwarden. Folio. Verschillende handen, waaronder die van Gerardus Jacobus Voorda.

Oude signaturen: *N 705, N 706.*

Papieren band. 20 x 32 cm. Op het voorplat: *HOF VAN FRIESLAND.*

Voor en achter: 2 schutbladen.

2 II + 2 I + III + I(-) + 2 I + II + I + III + 2 I + II + I. (90) p.

Van die (90) p. verscheidene blanco (in totaal: 22).

Beschrijving van archiefstukken. Sommige gedeelten in de hand van G.J. Voorda (zie p. (11), (23), (25)).

Zie Hs Hof 19, 20, 21. Zie ook: inleiding, noot 3.

### ***Hs Hof 44***

CORPUS IURIS CIVILIS AUGUSTINI (tekst met de Accursische glosse). Parisiis 1548-1550. 4°. 5 Delen. Geen handschriftelijke aantekeningen.

Oude signaturen: 36.

Halfperkamenten banden. 19,8 x 27,9 cm. Op de ruggen: *Corpus Iuris Accursi* en respectievelijk: *Tomus I, II, III, IV, V*. In de banden membra disiecta aangetroffen.

*I:* Digestorum seu Pandectarum tomus primus, complectens libros XXIII priores. Vulgo Digestum vetus inepté vocatur. Multa {35} sunt restituta cum doctorum virorum opera, turn vero maxime Antonij Augustini emendationibus ... Parisiis 1548. (155) p.-3204 c.

*II:* Digestorum seu Pandectarum tomus alter, quod vulgo Digestum infortiatum appellitant, sexcentis locis Antonij Augustini beneficio restitutus. Accessit praeterea titulus de excusationibus a Modestino Graecé conscriptus, una cum versione eiusdem Augustini & vulgari, quae glossematis congruit. Parisiis 1550. (80) p.-2934 c.

*III:* Digestorum seu Pandectarum iuris civilis tomus tertius, quod vulgo Digestum novum appelliant, ex emendationibus Antonij Augustini restitutus, scholiisque illustratus. Parisiis 1550. (76) p.-2754 c.

*IV:* Institutionum civilium libri quatuor, una cum Accursij commentariis ac multorum iurisdctorum annotationibus, iam recens maiore cura, quam unquam antehac, cum in textu, tum in glossis, ab Aegidio Perrino fori ecclesiastici Iosaiensis apud Luteciam praetore emendati, scholiisque illustrati. Accessit Iustiniani vita ex variis utriusque linguae auctoribus collecta. Imperatoris Justiniani sacrissimi Principis Authenticorum liber in novem collationes distinctus. Typus Peudorum Domini Petri Rebuffi juris utriusque peritissimi, una cum ejus dilucida declaratione. Liber Feudorum, qui a nonnullis Collatio decima dicitur. Constitutiones Friderichi secundi Imperatoris. Extravagantes duae Henrici septimi Imperatoris. Tractatus de pace Constantiae. Parisiis.1550. (48) p.-884 c.-14 p.-1054 c.

V: Codicis Domini Iustiniani sacratissimi principis ex repetita praelectione libri XII. ex fide antiquorum exemplarum sexcentis locis restituti. Additi sunt etiam multis constitutionibus consules, qui in omnibus hactenus, quotquot exstant, impressis desiderabantur exemplaribus. Quin et in glossematis haud pauca restituta sunt quae perperam prius citabantur. Catalogum item Consulum ad discernenda constitutorum tempora adprime utilem in fine totius operis collocavimus. Parisiis 1550. (92) p.-2168-1362 c.-(24) p.

Vgl. Spangenberg, V, 196. N.B. het bij Spangenberg onder e) beschreven gedeelte bevindt zich hier in Tomus IV.

### **Hs Hof 45**

(VOORDA, Johannes Henricus): (De bona et mala fide possessione). 4°. Hand: Johannes Henricus Voorda.

Oude signaturen: *Hs 101*

Losse katernen in (beschreven) papieren omslagen, bijeengehouden door rose linteriebandjes. In de rechterbovenhoek van de papieren omslagen met potlood geschreven, respectievelijk: *C I, C II, C III, C IV, Gap V*. Tevens op de achterkant van het omslag gemerkt *C II: Caput 2*; en op die van het omslag gemerkt *C III: Caput tertius*.

*C I*: Ad L. 2. De fructibus et litium expensis (i.e. D.7.51.2). {36} 10 I. (40) p.

Alleen recto-zijden beschreven. Laatste 2 p. blanco.

*C II*: Solosne fructus industriales an etiam naturales tantum perceptos acquirat is, qui bona fide iustoque titulo rem alienam possidet. 15 I. (60) p.

Alleen recto-zijden beschreven. In rechterbovenhoek p. (1): *Praelegi publice hoc caput Franequerae mense novembri 1801*. De tekst breekt kort voor het einde af.

*C III*: Laatste 3 regels caput 2 + An is qui bona fide iustoque titulo rem alienam possideat, fructusque inde perceperit, lucrum ex consumtis fructibus factum prodeunti, et rem suam petenti domino restituere teneatur. 24 I. (96) p. Alleen recto-zijden beschreven, p. (71) en (73) sluiten niet op elkaar aan. Op p. (1): *Hoc caput praelegi publice Franequerae mense Novembri S Decembri 1801*.

*C IV*: Re petita, pendente iudicio, casu fatove deperdita, malae fidei possessorem aut litigatorem ad pretium petitori solvendum condemnari debere, quamvis res eodem modo apud petiorem, si statim ei reddita fuisset, interiisset. 14 I. (56) p. Alleen recto-zijden beschreven.

*Cap V*: Ad L.68.D. De rei vindicatione (i.e. D.6.1.68). 32 I. (128) p.

Alleen recto-zijden beschreven. Laatste 2 p. blanco.

### **Hs Hof 46**

VOORDA, Bavius. Dictata ad positiones Huberi ad Institutiones. 4°. Hand: Bavius Voorda.

Oude signaturen: *no. 1*.

Losse katernen in twee papieren omslagen. Op het buitenste omslag deze aantekening van J.H. Voorda: *In recentiori catalogo manuscriptorum fratris mei hoc opus est notatum numero 1*. Op het binnenste omslag worden auteur en titel vermeld.

18 IV + I(+6) + 3 IV + IV(+1) + 7 IV + IV(+1) + 4 IV + III + 2 IV + IV(+1) + 7 IV. (742) p.

Bij p. (8) en (248) velletje los bijgevoegd. Tussen p. (572) en (573) lijkt iets te ontbreken: tekst loopt niet door.

Vgl. Ulricus Huber, *Positiones juris secundum Institutiones & Pandectas*. Franeker 1682 (of een latere druk: zie Dekkers, p. 86).

### **Hs Hof 47**

(VOORDA, Bavius). Dissertatie de statutorum indole, potestate, conflictu. 4°. Hand: Bavius Voorda.

Oude signaturen: *Hs 100, no. 8 dgh., no. 6. {37}*

Losse katernen in kartonnen omslag. Op dit omslag is een stukje papier geplakt, waarop deze aantekening van J.H. Voorda:

*Opus fratris mei Bavii Voorda de Statutorum indole, potestate, conflictu, in catalogo manuscriptorum fratris mei notatum no. 8 (dgh.). Immo nunc in recentiori horum manuscriptorum catalogo notatum est no. 6.*

Introductio opusculi + 64 paragrafen dissertatio + inhoudsopgave.

IV + II(+30) + 3 IV + II + III(+4) + 2 IV + IV(+2) + IV + II + IV + IV(+2) + 4 IV + II. 203 p.

p. 144 blanco, p. 13, 14, 42, 61, 103, 104 dubbel geteld. Vele verso-zijden blanco en niet meegeteld bij de paginering (totaal 128 p.).

Zie onder Hs 1281, dat een afschrift is van deze tekst. Vgl. ook Dekkers, p. 183.

### **Hs Hof 48**

CORPUS IURIS CIVILIS in quinque partes distinctum, quarum prima, historia iuris Justiniano compositi, Institutionum libri IIII, epitome Institutionum, Digestorum seu Pandectarum libri L continentur. Quae reliquis partibus includantur, quinta docebit pagina. His accesserunt notae repetitae

tertiaequae lectionis, Dionysio Gothofredo IC authore, quibus, inter caetera, variae lectiones, leges similes, contrariae, abrogatae, verborum legumque difficilium interpretationes, selectae repetitiones, compendia atque epitomata, anni singulis Codicis legibus additi, continentur. His additae sunt Institutionum, Novellarum Iustiniani, Leonis & Feudorum epitomae ad ordinem edicti perpetui compositae. Tertia editio prioribus auctior & emendatior. S. Gervasii 1602. Folio. 2 Delen.

Doorschoten en van handschriftelijke aantekeningen voorzien door Johannes Henricus Voorda.

Oude signaturen: 591, 723.

Halfleren banden (rood). 26 x 40,7 cm. Voor en achter: 2 schutbladen.

Deel 1: (24) p.-120-1974 c. Met uitzondering van voorwerk geheel doorschoten.

Deel 2: (14) p.-880 c.- (12) p.-672 c.- (50) p. Met uitzondering van voorwerk en indices geheel doorschoten. {38}

In beide delen zitten tabelstrookjes. Vgl. Spangenberg, V, 368.

### ***Hs Hof 49***

(CORPUS IURIS CHARONDAE). Antverpiaae 1575. Folio. Handschriftelijke aantekening van Jacobus Voorda op p. (12) voorwerk.

Oude signaturen: geen.

Perkamanten band. 22,1 x 35,3 cm. Voor en achter: 2 schutbladen.

Digesten + Codex + Instituten + Authenticae + Novellen + Edicta

Iustiniani en keizerconstituties + indices. (36)-805-(3)-494-(10)-60-246-(2)-138-(2)-126\*-(90) p.

\* Na p. 66 2 p. blanco. Vervolgens p. 73 e.v.

Vgl. Spangenberg, V, 289.

### ***Hs Hof 50***

VOORDA, Bavius. De crimineele Ordonnantien van koning Philips van Spanje, laasten graaf, van Holland, ten dienste van zijne Nederlanden uitgegeven. Fransch en Nederduitsch. Naar de oorspronkelijke drukken van den jaare 1570. Verzeld van eene verhandeling over het verstand van de ordonnantie op den stijl van procedeeeren in crimineele zaaken. Mitsgaders van aantekeningen bij verscheidene artikelen van die ordonnantie. Leyden 1792. 4°. Enkele handschriftelijke verbeteringen van Bavius Voorda.

Oude signaturen: no. 20, no. 34.

Halfleren band (rood). 21,3 x 27,8 cm. Voor: 2 schutbladen, achter: 1.

XIV-(2)-titelp.-2/74 (Frans)-2/74 (Nederduits)-(3)-504 p.

### ***Hs Hof 51***

VOORDA, Jacobus. Electorum liber singularis, quo {39} difficiliora quaedam iuris Romani loca explicantur, emendantur, vindicantur. Accedunt eiusdem orationes duae de prudentia Romanorum in condendis legibus XII tabularum. Trajecti ad Rhenum 1749. 8°. Handschriftelijke aantekeningen in de marge van Jacobus Voorda.

Oude signaturen: no. 22, no. 34 dgh.

halfleren band (rood). 10,2 x 16,9 cm. Voor en achter: 2 schutbladen.

358 p.

### ***Hs Hof 52***

VOORDA, Jacobus. Interpretationes et emendationes iuris Romani quibus accedit eiusdem oratio pro decretalibus pontificum Romanorum epistolis. Trajecti ad Rhenum 1735. 8°. Handschriftelijke aantekeningen in de marge van Jacobus Voorda.

Oude signaturen: no. 23.

Halfleren band (rood). 10,2 x 16,8 cm. Op voorplat in blauwe inkt: Voorda.

Voor en achter: 2 schutbladen.

201-(9)-45-(1) p.

### ***Hs Hof 53***

WESTENBERG, Johannes Ortwijn. Principia juris secundum ordinem Institutionum Imperatoris Justiniani, in usum auditorium vulgata. Editio tertia emendatio. Lugd. Bat. 1766. 8°. Handschriftelijke aantekeningen in de marge van Johannes Henricus Voorda.

Oude signaturen: 740

Halfleren band (bruin). 9,8 x 16,3 cm. Op de rug: *Westenberg ad Institut.*

Voor en achter: 2 schutbladen.

(40)-470-(2) p.

{41}

### **APPENDIX (zie inleiding)**

### ***Hs 1281***

VOORDA, Bavius. De Statutorum diversitate eorumque collisione dictata in auditorio publico juridico Academiae Lugduno-Batavae anno libertatis Batavorum primo. 4°. 2 Delen. Hand: onbekend.

### ***Hs 1282***

VOORDA, Jacobus. Tractatus de Statutis, eorumque potestate et interpretatione, item jure quod ex eorum diversitate et conflictu inter sese existit. 4°. Hand: onbekend.

### ***Hs 1283***

VOORDA, Jacobus. Commentarius in antiquitates Heineccii. 4°. Hand: Jacobus Voorda.

Oude signaturen: geen.

Halfleren band (bruin) met zwartleren hoeken. 16,3 x 21,9 cm. Vaste rug met ribben. Tussen 2 ribben stukje rood leer, waarop in goudopdruk de titel en daaronder: ms.

Voor: 3 schutbladen, achter: geen. Op de recto-zijde van het tweede schutblad de aantekening: *Huncce commentarium in Antiquitates Heineccii a Jacobo Voorda propria manu conscriptum ex libris D.H. B. Andreae mihi comparavi f 5.–75. Catalogus librorum D.H.B. Andreae manuscriptorum no. 1276. (...) Warmolts. (\*1).*

1-26 8. 202 bl.

Zie VW 614.

(\*1) Catharinus Cornelius Christianus Warmolts, 1792-1857. Vgl. NNBW, X, 1152.

{43}

### **ALFABETISCH REGISTER\***

Accursius Hs Hof 44

Andreae, Daniël Harmannus Hs Hof 38, Hs 1283

Annael ofte Land-boek van Vrieslandt Hs Hof 36

Augustinus, Antonius Hs Hof 44

Bensma Hs Hof 36

Beucker, Johannes *Hs Hof* 2, 3, 13, 25, 35, 39, 42

Beyma, L. Hs Hof 20

Breton, Antoine *Hs Hof* 15, 16

Cammingha, Van Hs Hof 25

Corpus Iuris Civilis Hs Hof 38, 40, 41, 42, 44, 48, 49

Cujacius, Jacobus Hs Hof 40

Dalen, Van Hs 25

Doleantie rakende de Provincie Vrieslandt Hs Hof 36

Gebauer, Georgius Christianus Hs Hof 41

Gothofredus, Dionysius Hs Hof 38, 40

Gothofredus, Jacobus Hs Hof 18

Groot, Hugo de Hs Hof 27  
 Heineccius, Johannes Gottlieb *Hs Hof 34*, Hs 1283  
 Hemsterhuis, Tiberius *Hs Hof 1*  
 Huber, Ulricus Hs Hof 45  
 Huber, Zacharias Hs Hof 11  
 Institutionum Libri IV Hs Hof 25, 26  
 Inventaris van boeken en papieren Hs Hof 19  
 Janssonius, Johannes Hs Hof 13  
 Karel V Hs Hof 1  
 Leeuwen, Simon van Hs Hof 27, 38  
 Lidt de Jeude, Johan van Hs Hof 23  
 Modius, Franciscus Hs Hof 42  
 Muyden, Johannes van Hs Hof 30  
 Naamlijst der Grietsluiden Hs Hof 20  
 Nauta, Gaius a *Hs Hof 4*  
 Noodt, Gerardus *Hs Hof 10*, 38  
 Notitie van papieren Hs Hof 21  
 Paulus, Pieter Hs Hof 27  
 Perrinus, Aegidius Hs Hof 44  
 Pytters, Aukje: Testament van - Hs Hof 43  
 Rodenburg, Christianus Hs Hof 6 {44}  
 Rücker, Johannes Conradus Hs Hof 10, 38  
 Ruyter, Johannes de Hs Hof 36  
 Sande, Johannes à *Hs Hof 13*  
 Saxe, Fredericus Hs Hof 23 j  
 Sigonius, Carolus Hs Hof 5 j  
 Spangenberg, Georgius Augustus Hs Hof 41  
 Statuten, Ordonnantien ende Costumen van Frieslandt Hs Hof 39  
 Sybes, Gysbert Hs Hof 13  
 Tholen, Nicolaas Hs Hof 19  
 Vinnius, Arnoldus Hs Hof 26  
 Vitriarius, Philippus Reinhardus Hs Hof 9  
 Voet, Johannes Hs Hof 27  
 Voorda, Bavius Hs Hof 1, 2, 8, 18, 27, 29, 32, 38, 39, 40, 46, 47, 50, *Hs 1281*  
 Voorda, Gerardus Jacobus Hs Hof 19, 20, 21, 43  
 Voorda, Jacobus Hs Hof 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 17, 24, 26, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 40, 42, 49, 51, 52, *Hs 1282, 1283*  
 Voorda, Johannes Henricus Hs Hof 10, 11, 12, 14, 17, 18, 22, 23, 27, 28, 29, 30, 32, 38, 39, 40, 42, 45, 48, 53  
 Warmelo, Paul van Hs Hof 33  
 Warmolts, Catharinus Cornelius Christianus Hs 1283  
 Westenberg, Egbert Hs Hof 22  
 Westenberg, Johannes Ortwijs Hs Hof 11, 12, 14, 29, 31, 32, 35, 17, 53  
 Wieling, Abraham *Hs Hof 24*

\* Achter een persoonsnaam vermelde, niet onderstreepte signaturen geven aan dat de genoemde persoon in de onder dat signatuur opgenomen beschrijving wordt vermeld. Signaturen in cursief geven aan dat de genoemde persoon de auteur is van het onder dat signatuur beschreven werk.

{45}

bijlage 1

OVERZICHT VAN DE SIGNATUREN WAARONDER DE WERKEN VOORKOMEN OP DE LGW EN IN DE VBA (zie inleiding)

\* De werken in deze catalogus zijn per formaat genummerd. Tenzij anders vermeld, slaan de nummers op werken in 4°.  
<sup>2</sup> In 8°.

Hs Hof	LGW	VBA*
1	22	-
2	-	1221
3	-	1220
4	-	1251
5	-	1271
6	9	-
7	-	1272
8	-	1274
9	-	1275
10	24	-
11	-	1293
12	-	1294
13	-	320
14	-	-
15	23	-
16	23	-
17	-	1286
18	18	-
19	-	-
20	-	-
21	-	-
22	-	1284
23	-	1284
24	15	-
25	-	-
26	-	488 <sup>2</sup>
27	-	-
28	-	-
29	17	-
30	3	-
31	5	-
32	7	-
33	8	-
34	-	611
35	-	-
36	-	-
37	6	-
38	25	-
39	-	193
40	1	-
41	-	120
42	2	-
43	-	-
44	34	-
45	-	-
46	-	1266
47	-	-
48	-	-
49	35	-
50	-	-
51	13	-
52	-	-
53	-	-
Hs 1281	-	-
Hs 1282	-	-
Hs 1283	-	1276

WERKEN, GEDRUKT EN IN HANDSCHRIFT, DIE WEL OP DE LGW VOORKOMEN, MAAR ZICH NIET IN DE COLLECTIE VOORDA BEVINDEN (zie inleiding)

- LGW 4: Muideni Compendiosa juris civilis tractatio, cum additionibus E. Ottonis. Cui exemplari celeberrimus Jacobus Voorda, cum eo quotidie uteretur in praelegendis Institutionibus, hic illic quaedam adscripsit. Zie VBA 285. Zie ook VW 612. Zie ook De Wal, p. 385.
- LGW 10: Oratio in jus Justinianum, quam celeberrimus Jacobus Voorda Trajecti ad Rhenum habuit, quum rector is munus denuo deponeret. (Numquam in publicum edita). Zie De Wal, p. 386. *UB Leiden BFL 2244* (oude signaturen in dit hs: no. 16 dgh. en no. 18 dgh.).
- LGW 11: Oratio, quam idem anno 1736 mense martio ibidem habuit, quum A.J. v.d. Steen & J. v. Rheden juris utriusque doctores more majorum renunciabat. Zie De Wal, p. 386. *UB Leiden BPL 2244* (oude signaturen in dit hs: no. 19a dgh. en no. 17 dgh.).
- LGW 12: Oratio, quam idem anno 1756 ibidem habuit, quum F.J. v. Westrenen et filium J.H. Voorda more majorum juris utriusque doctores renunciabat. Zie De Wal, p. 387. *UB Leiden BPL 2244* (oude signaturen in dit hs: no. 17 dgh. en no. 19a dgh.).
- LGW 14: J.C. Rückeri Interpretationes juris civilis, ubi in margine quaedam adnotant idem & Jac. Voorda.
- LGW 16: Bavii Voorda, antecessoris in Academia Lugduno-Batava, Explicatio Institutionum imperialium juris civilis ad celeberrimi Westenberghii Principia juris secundum ordinem Institutionum.
- LGW 19: Privatae ejusdem Praelectiones de differentiis juris Romani ac foederati Belgii, compositae ad parentis libellum de differentiis juris Belgici et Romani. *UB Leiden BPL 2829* (dit is, een studentenexemplaar, geen autograaf).
- LGW 21: Manier van procederen in civiele en crimineele zaken door Mr. S. van Leeuwen in 8°, doch doorschoten in 4° met vele aantekeningen op het crimineele door B. Voorda.
- LGW 26: Codex juris civilis Romani Justiniani in folio, Maguntiae apud Petrum Schoyffer de Gershelm, {47} qui anno 1475 a.d. VII Kal. febr. hanc editionem consuramavit. Bibliotheek Hof van Friesland. Zie Engels, Inc. Hof 2.
- LGW 27: Codex juris civilis Romani Justiniani in folio, Nurembergae apud Andream Frisner et Johannem Sensenschmid anno 1475 die 24 junii. Bibliotheek Hof van Friesland. Zie Engels, Inc. Hof 3.
- LGW 28: Institutiones juris civilis Justiniani; in folio, Mantuae apud Paulum Johannem de Puspach impressum anno 1476, die Aprilis XVIII. Bibliotheek Hof van Friesland. Zie Engels, Inc. Hof 4.
- LGW 29: Institutiones juris civilis Justiniani in folio, Basiliae per Mihaelem Wensler, impressum et expletum anno 1476 prid. Kal. Junii. - ad-jectae sunt consuetudines Feudorum. Bibliotheek Hof van Friesland. Zie Engels, Inc. Hof 5.
- LGW 30: Institutiones juris civilis Justiniani in Graecam linguam per Theophilum antecessorem olim traductae, nunc vero primum in lucem restitutae et recognitae cura et studio Viglii Suichemi Phrysii, Basiliae apud Hieronymum Trobenium et Nicolaas Episcopium anno 1534 mense Martio.
- LGW 31: Pandectae (uti vocantur) Novicae, nempe Diges-torum libri quinquaginta per Gregorium Haloandrum, Norimbergiae apud Johannem Petraeum anno 1529 Kal. Apr. III voll. in 4°. Vgl. Spangenberg, V, 143a.
- LGW 32: Codicis domini Justiniani ex repetita praelectione libri XII a Gregorio Haloandro diligentissime purgati recognitique, in folio, Nurembergae apud Johannem Petraeum anno 1530, mense Septembri. Vgl. Spangenberg, V, 143b. (Wordt wel vermeld in Hofcatalogus, maar niet in Hofbibliotheek kunnen terugvinden).
- LGW 33: Novellae Constitutiones domini Justiniani Principis, quae exstant et ut exstant; item Canones sanctorum apostolorum; Gregorio Haloandro interprete; earundemque Novellarum versio latina, eodem Gregorio Haloandro interprete. Adiecta sunt nonnulla opera Andrei Alciati. In folio apud Johannem Petraeum Novembri 1531. Vgl. Spangenberg, V, 143c.

- LGW 36: Imperatoris Justiniani, Justini, Leonis Novellae, item Justiniani Edicta Graeca. Studio et diligentia Henrici Scrimgeri, Scoti, in folio, {48} 1558, excudebat Henricus Stephanus. Vgl. Spangenberg, V, 227.
- LGW 37: Authenticae seu Novellae Constitutiones Justiniani cum veteri translatione Graecis per Antonium Contium apposita.(...) In folio, Antverpiae apud Christianum Plantinum, anno 1575. Vgl. Spangenberg, V, 289c.

{49}

### Bijlage 3

#### OVERZICHT VAN DE MIJ BEKENDE STUDENTENEXEMPLAREN VAN HET IUS HODIERNUM VAN JACOBUS VOORDA (zie inleiding, zie ook Hs Hof 33)

- \* *Amsterdam*. Universiteitsbibliotheek. Hs I B 7-13. Jac. Voorda, Dictata ad Differentias juris Romani et Belgici juxta ordinem Pandectarum. 7 Delen.  
  
*'s Gravenhage*. Koninklijke Bibliotheek. Gat. De Wal, 1883. Zie Dekkers, p. 183.  
  
*Kaapstad*. Cape Provincial Division Library. Voorda, Dictata in Ius hodiernum. Zie Roberts, p. 327.
  - \* *Laren*. Particulier eigendom A.Ph.R.C. baron Van den Borch van Verwolde. Jacobi Voordae Dictata in Ius hodiernum Pandectarum. 4 Delen (deel II ontbreekt). 4°.  
  
*Pretoria*. Particulier eigendom Prof. Dr. P. van Warmelo.
  - \* Zelf gezien.
- PS. In de Universiteitsbibliotheek van Leiden bevindt zich onder signatuur 759 C 65 en 66 een exemplaar van Jacobi Voorda, Differentiae juris Romani et Belgici juxta ordinem Pandectarum, Leiden 1769, dat doorschoten is en van handschriftelijke aantekeningen voorzien. De aantekeningen zijn niet van een Voorda-hand.

{52}

### bijlage 5

#### BEKNOPTE BIOGRAFIE DER VOORDA'S (zie inleiding)

##### **Jacobus Voorda**

- 1698 Geboren te Harlingen op 28 januari als zoon van Joost Voorda, notaris en procureur, en Maria Suringar.
- 1713 Ingeschreven als student te Franeker. Studeert onder Zacharias Huber en Westenberg.
- 1716 Verdedigt onder Zacharias Huber een *Disputatio de jure summae potestatis*.
- 1718 Promoveert, *remissa disputatione*, tot Doctor utriusque juris en vestigt zich als advocaat te Leeuwarden.
- 1723 Lector te Franeker.
- 1726 Trouwt met Petronella Beucker.
- 1727 Buitengewoon hoogleraar te Franeker.
- 1730 Gewoon hoogleraar te Franeker op een jaarwedde van f 1000,-, maar nog vóór zijn inauguratie aldaar, hoogleraar in het Ius Civile te Utrecht op een jaarwedde van f 1200,-.
- 1734 Rector Magnificus te Utrecht.
- 1737 Gaat ook onderricht geven in het Ius Hodiernum. Jaarwedde verhoogd tot f 1700,-, nadat hij een aanbod uit Leiden heeft afgeslagen.
- 1739 Jaarwedde verhoogd tot f 1800,-.
- 1754 Rector Magnificus te Utrecht.
- 1758 Om gezondheidsredenen vrijgesteld van publieke lessen.

- 1760 Legt om gezondheidsredenen het professoraat neer. Verhuist naar Leeuwarden. Wordt lid van de Provinciale Staten van Friesland.
- 1768 Overlijdt op 10 juni te Leeuwarden. Zijn stoffelijk overschot wordt bijgezet in het graf van de Beuckers te Witmarsum.

### **Bavius Voorda**

- 1729 Op 1 juli geboren te Franeker als zoon van Jacobus Voorda en Petronella Beucker.
- 1745 Gaat te Utrecht studeren.
- 1750 Iuris utriusque Candidatus te Utrecht. Daarna naar Leiden.
- 1751 Promoveert op een *Disputatio de vadimonio* (Utrecht 1751) tot iuris utriusque Doctor te Utrecht en vestigt zich als advocaat te Leeuwarden.
- 1755 Lid Provinciale Staten van Friesland. Hoogleraar (Instituten en Bandecten) te Franeker op een jaarwedde van *f* 1000,-.
- 1761 Rector Magnificus te Franeker.
- 1765 Hoogleraar te Leiden.
- 1769 Rector Magnificus te Leiden
- 1781 Voor de tweede keer Rector Magnificus te Leiden.
- 1788 Weigert de door de Staten van Holland voorgeschreven politieke verklaring en de eed op de constitutie af te leggen. De curatoren ontzetten hem uit zijn ambt.
- 1790 De Staten van Holland keuren het ontzettingsbesluit van de curatoren goed. Hij krijgt echter, wegens goede dienste, een pensioen van *f* 1800,- 's jaars.
- 1795 Eerherstel. Slaat benoeming tot raadsheer in het Hof van Holland af. Weer hoogleraar te Leiden.
- 1796 Geeft rechtsgeleerd advies in de zaak van de gewezen stadhouder. Slaat verkiezing tot afgevaardigde in de Nationale Vergadering af.
- 1799 Overlijdt op 7 juli te Leiden.

### **Johannes Henr. Voorda**

- 1732 Op 5 (\*1) juli geboren te Utrecht als zoon van Jacobus Voorda en Petronella Beucker.
- 1755 Iuris utriusque Candidatus te Utrecht. Daarna naar Leiden.
- 1756 Promoveert te Utrecht onder leiding van zijn vader op een *Disputatio de transmittenda hereditate paterna ex jure Digestorum* (Utrecht 1756) (\*2). Vestigt zich als advocaat te Leeuwarden.
- 1761 Lid Provinciale Staten van Friesland.
- 1767 Hoogleraar (Instituten en Pandecten) te Utrecht op een jaarwedde van *f* 1000,-.
- 1769 Neemt de colleges van Rücker (\*3) over hedendaags recht waar en blijft ze vanaf dat moment geven.
- 1773 Rector Magnificus te Utrecht.
- 1776 Jaarwedde met *f* 200,- verhoogd.
- 1778 Jaarwedde opnieuw met *f* 200,- verhoogd.
- 1783 Staat op de nominatie om raadsheer te worden in het Hof van Friesland, maar wordt het tenslotte niet (\*4).
- 1786 Raad in de Vroedschap van Utrecht (\*5). Op eigen verzoek ontslagen als hoogleraar.
- 1787 Vlucht voor de binnenvallende Pruisen.
- 1788 Verblijft buitenslands, te Gent en te Brussel.
- 1789 Het Hof van Utrecht oordeelt hem schuldig aan crimen laesae majestatis en hoogverraad. Hij wordt Inhabil verklaard tot enig ambt of officie en verbannen, met verbeurdverklaring van zijn goederen.
- 1795 Slaat hernieuwd lidmaatschap van de Vroedschap van Utrecht af, evenals een benoeming tot raadsheer in het Hof van Friesland. Weigert terug te keren, voordat het banvonnis is vernietigd.
- 1799 Rector Magnificus te Franeker.
- 1802 Met emeritaat. Blijft te Franeker wonen.

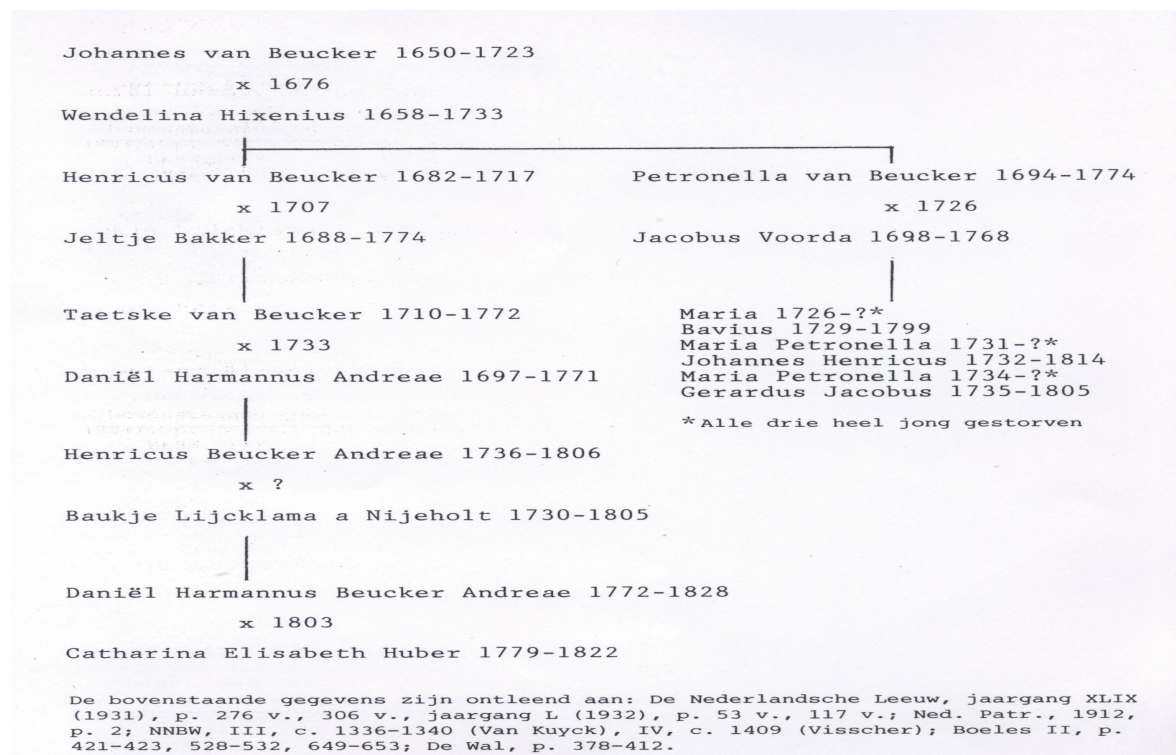
1809 Verhuist naar Leeuwarden.  
1814 Overlijdt op 29 maart te Leeuwarden.

- (\*1) Anders De Wal, p. 387; NNBW, III, c. 1339 (Van Kuyck); Boeles, p. 649: zij vermelden 8 juli als de geboortedatum van J.H. Voorda.
- (\*2) Zie Hs Hof 17.
- (\*3) Zie Hs Hof 10.
- (\*4) De Wal, p. 389, zegt hierover: "Postea saepius professus est (se. J.H. Voorda), se vehementer laetari, locum in senatu Frisico ipsi aliquando non obtigisse, cum de delictis publicis, turbarum civilium tempore {56} commissis, judicare poenasque ea de causa decernere sine insigni animi dolore non potuisset."
- (\*5) Voorda schijnt hier niet dan na krachtige aandrang toe bereid te zijn geweest. De Wal, p. 390, zegt hierover: "De molestia, quam ab iis expertus est, qui ipsum presserunt, urserunt, imo tantum non coegerunt, ut munus illud in se susciperet, multis questus est. Scripsit tunc temporis, se nunquam antea ita penitus illud intellexisse, quod est in titulo Pandectarum: *Si quis aliquem testari coegerit vel prohibuerit*, et tunc usu cognitum habuisse, posse quemquam precibus assiduis, importunis, enecari. Ita vir, ad jurisprudentiam factus, gravissimo vitae suae fato utebatur ad locum Juris Romani illustrandum!" In Hs 1536, bij de biografie van J.H. Voorda, staat een identieke opmerking in het Nederlands.

{57}

## bijlage 6

### BEKNOPT GENEALOGISCH OVERZICHT FAM. BEUCKER, FAM. VOORDA, FAM. BEUCKER ANDREAE (zie inleiding)



- Beucker, J. *Rerum in suprema Frisionum Curia iudicata-tarum fasciculus*. Contulit ad autographum, emendavit, notisque necessariis & praefatione Belgica instruxit eius ex filia nepos Bavius Voorda. Leeuwarden 1782.
- Boeles, W.B.S. *Frieslands Hoogeschool en het Rijks Athenaeum te Franeker*. Leeuwarden 1878-89.
- Charterboek, *Groot Placaat en - van Vriesland*. Uitgegeven door: G.F. Baron Thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg. Tweede en derde deel. Leeuwarden 1773-78.
- Dekkers, R. *Bibliotheca Belgica juridica*. Brussel 1951.
- Driel, W.W. van. Gerard Jacob Voorda 1735-1805, de eerste stadsarchivaris van Leeuwarden 1803-1805. In: *Nederlandsch Archievenblad*, 85e jrg. afl. 4, dec. 1981, p. 312 e.v.
- Engels, M.H.H. *Catalogus van incunabelen te Leeuwarden*. Leeuwarden 1977.
- Feenstra, R. and Waal, C.J.D. *Seventeenth-century Leyden law professors and their influence on the development of the Civil law*. A study of Bronckhorst, Vinnius and Voet. Koninklijke Nederlandse akademie van wetenschappen afd. letterkunde, N.R. 90. Amsterdam, Oxford 1975.
- Gothofredus, J. *Opera juridica minora*. Leiden 1733.
- Groot, H. de. *De jure belli ac pacis*. Parijs 1625.
- Hofcatalogus = *Catalogi duo Bibliothecae, quae est in Suprema Frisiorum Curia*. Quorum prior totus est alphabeticus, alter per capita secundum diversas materias dispositus est. Leeuwarden 1776. In onze catalogus is steeds bedoeld het officiële, in perkament gebonden bibliotheekexemplaar, thans bewaard in de Prov. Bibl. van Friesland.
- Hs 1536 - *Prov. Bibl. van Friesland Hs 1536*, waarin een lijst van door J.H.Voorda aan het Hof van Friesland gelegateerde werken (afgekort LGW), overzichten van de uitgegeven en onuitgegeven werken van Jacobus, Bavius en Johannes Henricus Voorda en een karakterschets en beknopte biografie van Johannes Henricus Voorda. {60}
- Huber, Ulricus. *Positiones juris secundum Institutiones & Pandectas*. Franeker 1682.
- Index bibliographicus notorum hominum*. Edidit Jean-Pierre Lobies, Francois-Pierre Lobies adjuvante. Osnabrück, 1972-...
- LGW = *Lijst Gelegateerde Werken*. Zie Hs 1536.
- Muyden, Johannes van. *Compendiosa Institutionum Justiniani tractatio*. Utrecht 1694.
- Nederlandsche Leeuw*, *De*. Maandblad van het genealogisch-heraldisch genootschap, jrg. 49 en 50. 1931-32.
- Nederlands Patriciaat*, jrg. 3, 1912.
- NNBW = *Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek*. Leiden 1911-38.
- Roberts, A.A. *A South African legal Bibliography*. Pretoria 1942.
- Rodenburg, C. *Tractatus de jure conjugum*. Utrecht 1653.
- Sigonius, C. De antiquo jure Civium Romanorum & De antiquo jure Italiae. In: *Thesaurus antiquitatum Romanorum*, congestus a Joanne Georgio Graevio. Utrecht, Leiden, 1694-99.
- Sminia, H. Baerdt van. *Nieuwe Naamlijst van Grietmannen*. Leeuwarden 1837.
- Spangenberg, E. *Einleitung in das Römisch-Justinianeische Rechtsbuch*. Hannover 1817.
- VBA = *Veilingcatalogus Beucker Andreae*. Leeuwarden 1829.
- Vitriarius, P.R. *Institutiones juris naturae et gentium ... ad methodum Hugonis Grotii conscriptae et auctae a Johanne Jacobo Vitriario*. Leiden 1734.
- Voorda, G.J. *Register van Archiven, Stukken en Documenten liggende in de Stads Archive-kas te Leeuwarden*. Leeuwarden 1803.
- Voorda, J. *Differentiae juris Romani et Belgici, secundum ordinem Digestorum strictim expositae, et auditorum causa evulgatae*. Utrecht 1745.
- Voorda, J.H. *Dissertatio juridica inauguralis de transmittenda hereditate paterna ex jure Digestorum*. Utrecht 1756.
- VW = *Veilingcatalogus Mr. C.C.C. Warmolts*. Leeuwarden 1858. {61}
- Wal, G. de. *De claris Frisiae Jureconsultis, dicta Franequerae die 7 Octobris, 1818. Accedunt annotationes de vita, fatis ac scriptis jureconsultorum*. Leeuwarden 1825.